

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 16.1.2020
COM(2019) 557 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM/2019/557 final of 31.10.2019.

Concerns all language versions.

Corrections to the following clerical mistakes have been made:

- Correction of the title of Directive 2003/87/EC on p. 6, footnote 3;
- Addition of Spain to the list of Member States which have EU ETS installations emitting PFCs and N₂O on p. 8;
- Addition of reference to the OJ publication of Directive 2014/65/EU on p. 10, footnote 14;
- Correction of the inconsistent and incorrect use of decimal commas and points in Tables 4 and 7;
- Correction of the number of total cancelled auctions on p. 21;
- Correction of the publication date of Regulation (EU) No 600/2014 on p. 34, footnote 61;
- Correction of the title of DG Climate Action in Figures 2, 3, 4, and 5, in Tables 6 and 8, as well as in Tables 1.1., 1.2 and 1.3 of Annex 1, and Table 4.1. of Annex 4.

The text shall read as follows:

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα

Πίνακας περιεχομένων

Κατάλογος αρκτικόλεξων και συντομογραφιών.....	2
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	4
1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
2.1 Κάλυψη των δραστηριοτήτων, των εγκαταστάσεων και των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών	7
2.2 Ενωσιακό μητρώο και ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTL).....	9
3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΤΟ 2018	10
3.1. Προσφορά: δικαιώματα εκπομπής που τίθενται σε κυκλοφορία	11
3.1.1. Ανώτατο όριο.....	11
3.1.2. Εκχωρούμενα δικαιώματα εκπομπής.....	13
3.1.2.1. Δωρεάν κατανομή	13
3.1.2.2. Το πρόγραμμα NER 300 και το Ταμείο Καινοτομίας.....	16
3.1.2.3. Αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών	18
3.1.2.4. Πλειστηριασμός των δικαιωμάτων	20
3.1.2.5. Παρέκκλιση από τους πλήρεις πλειστηριασμούς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας	24
3.1.3. Διεθνή πιστωτικά μόρια.....	27
3.2. Ζήτηση: δικαιώματα εκπομπής που αποσύρονται από την κυκλοφορία	28
3.3. Εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης	29
4. ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ	33
5. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	36
5.1. Νομικός χαρακτήρας και φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής	37
6. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ	39
7. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ.....	41
8. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ	42
9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	45

Κατάλογος αρκτικόλεξων και συντομογραφιών

ΚΕΔ	Κανονισμός για την επαλήθευση και τη διαπίστευση
ΑΑ	Αρμόδια αρχή
CCS	Δέσμευση και αποθήκευση διοξειδίου του άνθρακα
CCU	Δέσμευση και χρήση διοξειδίου του άνθρακα
ΜΚΑ	Μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης
CER	Πιστοποιημένες μειώσεις των εκπομπών
CORSIA	Σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές
CSCF	Διατομεακός διορθωτικός συντελεστής
ΕΣΔ	Ευρωπαϊκή Συνεργασία για τη Διαπίστευση
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΟΠ	Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος
ΕΕΧ	Ευρωπαϊκό ενεργειακό χρηματιστήριο
ΕΤΕπ	Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
ΕΡΥ	Μονάδες μείωσης των εκπομπών
ΕΣΜΑ	Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών
ΣΕΔΕ της ΕΕ	Σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης
EUTL	Ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΘ	Αέρια του θερμοκηπίου
ΔΟΠΑ	Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας
ICE	InterContinental Exchange Futures Europe
InnovFin EDP	Διευκόλυνση InnovFin για ενεργειακά έργα επίδειξης
ΚΕ	Κοινή εφαρμογή
ΚΚΑ	Κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς
MiFID2	Οδηγία για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων
MiFIR	Κανονισμός για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων
ΚΠΥΕ	Κανονισμός για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων
ΠΕΕΔ	Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων, επαλήθευση και διαπίστευση
ΑΣΑ	Αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς
ΕΟΔ	Εθνικός Οργανισμός Διαπίστευσης
ΝΕΡ	Απόθεμα για τους νεοεισερχομένους
ΟΤΧ	Εξωχρηματιστηριακά

PFC	Υπερφοθράνθρακες
ΑΠΕ	Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας
SARP	Πρότυπα και συνιστώμενες πρακτικές για το σύστημα CORSIA
ΣΑΔΚ	Συνολικός αριθμός δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το 2018 οι εκπομπές των εγκαταστάσεων που καλύπτονται από το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΕΔΕ της ΕΕ) μειώθηκαν κατά 4,1 % σε σύγκριση με το 2017. Η μείωση προήλθε κυρίως από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, ενώ οι εκπομπές από τη βιομηχανία σημείωσαν ελαφρά μόνο μείωση (βλ. πίνακα 7 στο τμήμα 3.2). Οι εξακριβωμένες εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές εξακολούθησαν να αυξάνονται, καταγράφοντας αύξηση της τάξης του 3,9 % σε σύγκριση με το 2017 (βλ. πίνακα 8 στο τμήμα 4).

Μετά την έκδοση της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, η έμφαση στρέφεται προς την εφαρμογή των νέων διατάξεων ενόψει της έναρξης της 4ης περιόδου. Οι εργασίες εφαρμογής βρίσκονται σε πλήρη εξέλιξη, δεδομένου ότι κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους θεσπίστηκε νομοθεσία σχετικά με τον κατάλογο διαρροής άνθρακα, τους κανόνες δωρεάν κατανομής, το Ταμείο Καινοτομίας, τους πλειστηριασμούς, την ΠΕΕΔ και το ενωσιακό μητρώο (βλ. κεφάλαια 2.2, 3.1.2 και 6.1).

Ο δείκτης πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς δημοσιεύτηκε για τρίτη φορά και ανέρχεται σε 1 654 909 824 δικαιώματα. Η δημοσίευσή του θα συνεχίσει να οδηγεί στην τοποθέτηση δικαιωμάτων εκπομπής στο αποθεματικό, με συνεπαγόμενη μείωση των ποσοτήτων των πλειστηριασμών κατά σχεδόν 40 % ή σχεδόν 397 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής το 2019 (βλ. κεφάλαιο 3.3).

Το 2018, λόγω της ενίσχυσης της τιμής του άνθρακα στην ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα, τα έσοδα των κρατών μελών από τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπής ανήλθαν στο πρωτοφανές ποσό της τάξης περίπου των 14 δισ. EUR. Κατά τη διάρκεια του έτους τα κράτη μέλη δαπάνησαν ή προγραμματίζουν να δαπανήσουν σχεδόν το 70 % των εν λόγω εσόδων για συγκεκριμένους σκοπούς που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια (βλ. κεφάλαιο 3.1.2.4).

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής της ΕΕ (ΣΕΔΕ της ΕΕ) αποτελεί από το 2005 τον ακρογωνιαίο λίθο της στρατηγικής της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΑΘ) από τους τομείς της βιομηχανίας και της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας. Το σύστημα συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη του συνολικού στόχου της ΕΕ για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20 % έναντι των επιπέδων του 1990 έως το 2020. Μολονότι η ΕΕ βρίσκεται σε καλό δρόμο για να υπερβεί τον εν λόγω στόχο, η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40 % (ως μέρος του τρέχοντος πλαισίου πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030) και κατά τουλάχιστον 50 %, πλησιάζοντας το 55 % με υπεύθυνο τρόπο (λαμβάνομένων υπόψη των πολιτικών κατευθύνσεων¹ για τη νέα Επιτροπή), προϋποθέτει συνεχή πρόοδο.

Σε συνέχεια της έναρξης ισχύος της αναθεώρησης του ΣΕΔΕ της ΕΕ² για την 4η περίοδο τον Απρίλιο του 2018, η θέσπιση της νομοθεσίας εφαρμογής για την τέταρτη περίοδο εμπορίας σημειώνει ταχεία πρόοδο. Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους θεσπίστηκε η νομοθεσία εφαρμογής όσον αφορά τον νέο κατάλογο διαρροής άνθρακα και τους κανόνες δωρεάν κατανομής, ενώ αναθεωρήθηκε επίσης το νομικό πλαίσιο για το σύστημα ενωσιακού μητρώου ώστε να πραγματοποιηθούν οι απαιτούμενες προσαρμογές για την 4η περίοδο. Επιπλέον, θεσπίστηκαν οι κανόνες για την έναρξη λειτουργίας του Ταμείου Καινοτομίας, του κύριου μέσου του ΣΕΔΕ για τη χρηματοδότηση καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και καινοτομίας αιχμής κατά την 4η περίοδο. Παράλληλα, αναθεωρήθηκε ο κανονισμός για τους πλειστηριασμούς προκειμένου να εξασφαλιστεί η δυνατότητα πλειστηριασμού των πρώτων 50 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής για το Ταμείο Καινοτομίας το 2020. Τον Αύγουστο του 2019 η Επιτροπή προέβη σε δεύτερη αναθεώρηση, με σκοπό τη δημιουργία του θεσμικού πλαισίου για τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπής για τα Ταμεία Καινοτομίας και Εκσυγχρονισμού κατά την 4η περίοδο. Τέλος, εξίσου σημαντική ήταν και η επικαιροποίηση του πλαισίου του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων, επαλήθευση και διαπίστευση (ΠΕΕΔ), στόχος της οποίας ήταν η βελτίωση και η αποσαφήνιση των ισχυόντων κανόνων βάσει της πείρας που αποκομίστηκε από την 3η περίοδο όσον αφορά την εφαρμογή. Η Επιτροπή ολοκληρώνει επί του παρόντος με ταχείς ρυθμούς τις υπόλοιπες εκτελεστικές διατάξεις ώστε να εκδοθούν πριν από την έναρξη της νέας περιόδου εμπορίας τον Ιανουάριο του 2021.

Οι νομοθετικές τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν τα τελευταία έτη για την αντιμετώπιση του πλεονάσματος δικαιωμάτων εκπομπής στην αγορά άνθρακα έχουν αρχίσει να αποφέρουν αποτελέσματα. Κατά το χρονικό διάστημα μετά τη δημοσίευση της τελευταίας έκθεσης για την αγορά άνθρακα δημοσιεύτηκε για τρίτη φορά ο δείκτης πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς Βάσει του δείκτη και της αναθεωρημένης νομοθεσίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, οι ποσότητες που θα τεθούν σε πλειστηριασμό το 2019 θα μειωθούν κατά σχεδόν 400 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής, αριθμός που αντιστοιχεί στο 24 % του πλεονάσματος.

Το προηγούμενο έτος σηματοδοτήθηκε επίσης από την αύξηση της εμπιστοσύνης των συμμετεχόντων στην αγορά, η οποία αποτυπώθηκε στην ενίσχυση της τιμής του άνθρακα. Η υψηλότερη τιμή των δικαιωμάτων εκπομπής οδήγησε σε σημαντική αύξηση των συνολικών εσόδων των κρατών μελών από τους πλειστηριασμούς. Συγκεκριμένα, τα συνολικά έσοδα που προέκυψαν το

¹ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_el.pdf

² Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την προώθηση επενδύσεων χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814, ΕΕ L 76 της 19.3.2018, σ. 3.

2018 ανήλθαν σε 14 δισ. EUR, ήτοι ποσό διπλάσιο από τα έσοδα που προέκυψαν το 2017. Βάσει των στοιχείων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη, κατά τη διάρκεια του 2018 δαπανήθηκαν (ή επρόκειτο να δαπανηθούν) σχεδόν το 70 % των εν λόγω εσόδων για συγκεκριμένους σκοπούς που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια.

Η παρούσα έκθεση σχετικά με τη λειτουργία της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα υποβάλλεται σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 10 παράγραφος 5 και του άρθρου 21 παράγραφος 2 της οδηγίας 2003/87/EK³ (οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ). Όπως προβλέπεται στην οδηγία, στόχος της έκθεσης είναι να παρέχει τακτική απεικόνιση των εξελίξεων στην ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα σε ετήσια βάση.

Η έκθεση καλύπτει το έτος 2018, αλλά παρουσιάζει επίσης πρωτοβουλίες που προτάθηκαν ή συμφωνήθηκαν το πρώτο εξάμηνο του 2019.

Εκτός εάν ορίζεται κάτι διαφορετικό, για την παρούσα έκθεση χρησιμοποιήθηκαν τα στοιχεία που ήταν διαθέσιμα στο κοινό και εκείνα που ήταν στη διάθεση της Επιτροπής έως το τέλος Ιουνίου 2019⁴. Γενικές και περιγραφικές πληροφορίες σχετικά με το ΣΕΔΕ της ΕΕ παρουσιάζονται εντός των πλαισίων που παρατίθενται σε όλη την έκταση της παρούσας έκθεσης.

³ Οδηγία 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Ένωσης και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου, ΕΕ L 275 της 25.10.2003, σ. 32.

⁴ Η καταληκτική ημερομηνία που χρησιμοποιήθηκε είναι η 28η Ιουνίου 2019.

2. ΥΠΟΔΟΜΗ ΣΕΔΕ ΤΗΣ ΕΕ

2.1 Κάλυψη των δραστηριοτήτων, των εγκαταστάσεων και των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ λειτουργεί στις 31 χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Περιορίζει τις εκπομπές από περίπου 11 000 σταθμούς παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, καθώς και από περισσότερους από 500 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που εκτελούν πτήσεις μεταξύ αερολιμένων του ΕΟΧ. Το σύστημα καλύπτει περίπου το 39 % των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ.

Κατά την 3η περίοδο (2013-2020)*, οι τομείς με σταθερές εγκαταστάσεις που ρυθμίζονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ είναι ενεργοβόρες βιομηχανίες, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και άλλες εγκαταστάσεις καύσης με ονομαστική θερμική ισχύ >20MW (εκτός των εγκαταστάσεων επικίνδυνων ή αστικών αποβλήτων), διυλιστήρια πετρελαίου, εγκαταστάσεις οπτανθρακοποίησης, η παραγωγή σιδήρου και χάλυβα, κλίνκερ, γυαλιού, ασβέστη, τούβλων, κεραμικών ειδών, χαρτοπολτού, χαρτιού και χαρτονιού, αλουμινίου, πετροχημικών προϊόντων, αμμωνίας, νιτρικού, αδιπικού οξέος, γλυοξάλης και γλυοξυλικού οξέος, η δέσμευση CO₂, η μεταφορά με αγωγούς και η αποθήκευση CO₂ σε γεωλογικούς σχηματισμούς.

Το πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ στην αεροπορία περιορίστηκε στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ την περίοδο 2013-2016, εν αναμονή της υιοθέτησης παγκόσμιας προσέγγισης από τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ). Προκειμένου να στηριχθεί η ανάπτυξη του συστήματος αντιστάθμισης και μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (CORSIA), το 2017 ο περιορισμός στις αεροπορικές μεταφορές εντός του ΕΟΧ παρατάθηκε έως το 2023 (βλ. κεφάλαιο 4).

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ καλύπτει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) αλλά και τις εκπομπές υποξειδίου του αζώτου (N₂O) από το σύνολο της παραγωγής νιτρικού οξέος, αδιπικού οξέος, γλυοξυλικού οξέος και γλυοξάλης, καθώς και τις εκπομπές υπερφθορανθράκων (PFC) από την παραγωγή αλουμινίου. Παρότι η συμμετοχή στο ΣΕΔΕ της ΕΕ είναι υποχρεωτική, σε ορισμένους τομείς περιλαμβάνονται μόνο εγκαταστάσεις άνω ενός συγκεκριμένου μεγέθους. Επιπλέον, οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν να εξαιρέσουν από το σύστημα τις μικρές εγκαταστάσεις (που εκπέμπουν λιγότερους από 25 000 τόνους CO_{2e}) εάν έχουν θεσπίσει εναλλακτικά και ισοδύναμα μέτρα. Κατά την 4η περίοδο είναι δυνατή η εξαίρεση των πολύ μικρών φορέων εκπομπών (με αναφερόμενες εκπομπές κάτω των 2 500 τόνων CO_{2e} την τελευταία τριετία) από το ΣΕΔΕ της ΕΕ, με την επιφύλαξη της ύπαρξης απλουστευμένων ρυθμίσεων παρακολούθησης ώστε να είναι εφικτή η εκτίμηση της ποσότητας των εκπομπών τους. Οι συμμετέχουσες χώρες μπορούν επίσης να προσθέτουν περισσότερους τομείς και εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στη λεγόμενη διαδικασία προαιρετικής συμμετοχής στο ΣΕΔΕ της ΕΕ.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν από τις συμμετέχουσες χώρες⁵ το 2019, ο συνολικός αριθμός των επιτρεπόμενων εγκαταστάσεων ανερχόταν σε 10 744 το 2018.

⁵ Για την αναφορά στις εκθέσεις του άρθρου 21, ο όρος «συμμετέχουσες χώρες» ή απλώς «χώρες» περιλαμβάνει τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ και τις χώρες του ΕΟΧ (Ισλανδία, Νορβηγία και Λιχτενστάιν).

Όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, τα καύσιμα που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ το 2018 παρέμειναν στη συντριπτική τους πλειονότητα ορυκτά καύσιμα. Ωστόσο, 29 χώρες ανέφεραν επίσης τη χρήση βιομάζας σε σχέση με 2 181 εγκαταστάσεις (20,3 % του συνολικού αριθμού των εγκαταστάσεων). Δύο χώρες (LI και MT) δεν ανέφεραν καθόλου χρήση βιομάζας. Οι συνολικές εκπομπές από βιομάζα το 2018 ανήλθαν περίπου σε 151 εκατομμύρια τόνους CO₂ (9 % των αναφερόμενων εκπομπών ΣΕΔΕ), σημειώνοντας ελαφρά αύξηση από 145 εκατομμύρια τόνους CO₂ το 2017 (8 % των αναφερόμενων εκπομπών ΣΕΔΕ). Το 99,2 % των εκπομπών αυτών είχαν μηδενικό συντελεστή⁶. Για το 2018 καμία χώρα δεν ανέφερε τη χρήση βιοκαυσίμων για φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, ενώ για το 2017 μόνο η Σουηδία είχε αναφέρει τη χρήση βιοκαυσίμων για δύο φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών.

Στις κατηγορίες εγκαταστάσεων με βάση τις ετήσιες εκπομπές⁷, από τα δεδομένα για το 2018 προκύπτει ότι, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, το 72 % των εγκαταστάσεων είναι κατηγορίας Α, το 21 % είναι κατηγορίας Β και το 7 % είναι κατηγορίας Γ. 6 113 εγκαταστάσεις αναφέρθηκαν ως «εγκαταστάσεις με χαμηλά επίπεδα εκπομπών»⁸ (57 % επί του συνόλου).

Όσον αφορά τις δραστηριότητες του ΣΕΔΕ της ΕΕ που παρατίθενται επιπροσθέτως για τις μη ανθρακούχες εκπομπές, σε 13 χώρες (DE, FR, EL, ES, IS, IT, NL, NO, RO, SE, SI, SK, UK) αναφέρεται ότι έχουν εκδοθεί άδειες για την παραγωγή πρωτογενούς αλουμινίου και υπερφθορανθράκων (PFC), ενώ σε 21 χώρες (όλες εκτός των CY, DK, EE, IE, IS, LI, LU, LV, MT και SI) αναφέρεται ότι έχουν εκδοθεί άδειες για την παραγωγή νιτρικού οξέος και N₂O. Οι υπόλοιποι τομείς εκπομπών N₂O –παραγωγή αδιπτικού οξέος και παραγωγή γλυοξάλης και γλυοξυλικού οξέος– αναφέρονται σε τρεις (DE, FR, IT) και δύο (DE, FR) χώρες αντίστοιχα. Μόνο η Νορβηγία και η Αυστρία έχουν δηλώσει δραστηριότητες δέσμευσης και αποθήκευσης CO₂.

Όπως το προηγούμενο έτος, επτά χώρες (ES, FR, HR, IS, IT, SI, UK) έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας να εξαιρούν τους μικρούς προξένους εκπομπών από το ΣΕΔΕ της ΕΕ σύμφωνα με το άρθρο 27 της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Οι εκπομπές που εξαιρέθηκαν για το 2018 ανήλθαν σε 2,92 εκατομμύρια τόνους CO₂ (περίπου το 0,17 % του συνόλου των εξακριβωμένων εκπομπών, έναντι 0,16 % το προηγούμενο έτος).

Σύμφωνα με τις εκθέσεις που υποβλήθηκαν βάσει του άρθρου 21 το 2019, μέχρι στιγμής οκτώ χώρες (BE, DK, FR, HR, HU, LI, LT, NL) έχουν αξιοποιήσει το πλεονέκτημα που προσφέρει η διάταξη του άρθρου 13 του κανονισμού για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων (ΚΠΥΕ)⁹, βάσει της οποίας επιτρέπεται η χρήση απλουστευμένων σχεδίων παρακολούθησης σε περιπτώσεις χαμηλού

⁶ Στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ, ο συντελεστής εκπομπών βιομάζας ορίζεται ως μηδενικός εάν τηρείται ο ορισμός του όρου «βιομάζα» και εφόσον –εάν πρόκειται για βιοκαύσιμα ή βιορευστά– πληρούνται τα κριτήρια αειφορίας δυνάμει του άρθρου 17 παράγραφος 1 της οδηγίας 2009/28/ΕΚ (οδηγία για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές). Δεν προβλέπεται υποχρέωση επιστροφής δικαιωμάτων για εκπομπές μηδενικού συντελεστή. Στις εκθέσεις που υποβλήθηκαν βάσει του άρθρου 21 το 2019 τρεις συμμετέχουσες χώρες (LV, LT και DK) ανέφεραν μόνο το ενεργειακό περιεχόμενο βιομάζας μηδενικού συντελεστή και όχι τις πραγματικές εκπομπές. Ως εκ τούτου, οι εκπομπές τους δεν ελήφθησαν υπόψη στις συνολικές εκπομπές που υποβλήθηκαν.

⁷ Οι εγκαταστάσεις κατηγορίας Γ εκπέμπουν πάνω από 500 000 τόνους CO₂ ετησίως, οι εγκαταστάσεις κατηγορίας Β εκπέμπουν μεταξύ 500 000 και 50 000 τόνων CO₂ ετησίως και οι εγκαταστάσεις κατηγορίας Α εκπέμπουν λιγότερο από 50 000 τόνους CO₂ ετησίως. Βλ. κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 30.

⁸ Οι εγκαταστάσεις με χαμηλά επίπεδα εκπομπών είναι ένα υποσύνολο των εγκαταστάσεων κατηγορίας Α που εκπέμπουν λιγότερους από 25 000 τόνους CO₂ ετησίως (βλ. άρθρο 47 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 601/2012).

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 30.

κινδύνου για σταθερές εγκαταστάσεις. Στην περίπτωση των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών με χαμηλά επίπεδα εκπομπών, η χρήση της εν λόγω διάταξης αναφέρθηκε από τρεις χώρες το 2018 (BE, IS και PL).

Το 2018 οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που αναφέρθηκε ότι διαθέτουν σχέδιο παρακολούθησης ανέρχονταν σε 655 (έναντι 541 το 2017 και 503 το 2016). Το 50 % (328) των φορέων εκμετάλλευσης που αναφέρθηκαν ήταν εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης, ενώ το υπόλοιπο 50 % (327) μη εμπορικοί φορείς εκμετάλλευσης¹⁰. Συνολικά 287 φορείς (44 %) χαρακτηρίζονταν μικροί πρόξενοι εκπομπών [έναντι 280 (52 %) το 2017 και 249 (50 %) το 2016].

2.2 Ενωσιακό μητρώο και ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTL)

Το ενωσιακό μητρώο και το ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUTL) καταγράφουν την κυριότητα των γενικών δικαιωμάτων εκπομπής και των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών με την καταχώριση των ποσοτήτων των εκάστοτε κατόχων στους λογαριασμούς και των συναλλαγών μεταξύ λογαριασμών. Η Επιτροπή είναι υπεύθυνη για τη λειτουργία και την τήρησή τους, ενώ οι διαχειριστές των εθνικών μητρώων στις συμμετέχουσες χώρες παραμένουν το σημείο επαφής για τους εκπροσώπους των λογαριασμών (εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα). Ενώ στο ενωσιακό μητρώο τηρούνται λογαριασμοί για τις σταθερές εγκαταστάσεις και τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, το EUTL ελέγχει αυτόματα, καταγράφει και εγκρίνει όλες τις συναλλαγές μεταξύ λογαριασμών, διασφαλίζοντας έτσι τη συμμόρφωση όλων των μεταβιβάσεων με τους κανόνες του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

Τα στοιχεία που καταχωρίζονται στο ενωσιακό μητρώο και στο EUTL αποτελούν σημαντική πηγή πληροφοριών για διάφορους τύπους υποβολής εκθέσεων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ, όπως ο υπολογισμός του δείκτη πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς (βλ. κεφάλαιο 3.3) και η υποβολή εκθέσεων από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ). Το EUTL προσδίδει επίσης διαφάνεια στο ΣΕΔΕ της ΕΕ, με τη δημοσίευση* πληροφοριών σχετικά με τη συμμόρφωση των σταθερών εγκαταστάσεων και των φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών με τις διατάξεις του ΣΕΔΕ.

Το ενωσιακό μητρώο και το EUTL βρίσκονταν σε πλήρη λειτουργία επί 365 ημέρες και σε 24ωρη βάση καθ' όλη τη διάρκεια του 2018, με μικρές μόνο διακοπές, οι οποίες αντιστοιχούν συνολικά σε περίπου 26 ώρες διακοπής λόγω τεχνικών αναβαθμίσεων.

Από την 1η Ιανουαρίου 2019 η Επιτροπή ανέστειλε¹¹ όλες τις διαδικασίες για το Ηνωμένο Βασίλειο που αφορούν τη δωρεάν κατανομή, τον εκπλειστηριασμό και την ανταλλαγή διεθνών πιστωτικών μορίων, σύμφωνα με τα μέτρα διασφάλισης¹² για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ.

¹⁰ Ένα παράδειγμα εμπορικού φορέα εκμετάλλευσης αεροσκαφών είναι μια αεροπορική εταιρεία μεταφοράς επιβατών που παρέχει υπηρεσίες στο ευρύ κοινό. Ένα παράδειγμα μη εμπορικού φορέα εκμετάλλευσης αεροσκαφών είναι ένα ιδιωτικό αεροσκάφος.

¹¹ Απόφαση C(2018) 8707 της Επιτροπής, της 17ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την εντολή στον κεντρικό διαχειριστή να αναστείλει προσωρινά την αποδοχή στο ημερολόγιο συναλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης των σχετικών διαδικασιών για το Ηνωμένο Βασίλειο που αφορούν τη δωρεάν κατανομή, τον εκπλειστηριασμό και την ανταλλαγή διεθνών πιστωτικών μορίων.

¹² Κανονισμός (ΕΕ) 2018/208 της Επιτροπής, της 12ης Φεβρουαρίου 2018, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 389/2013 για τη σύσταση ενωσιακού μητρώου, ΕΕ L 39 της 13.2.2018, σ. 3.

Τον Μάρτιο του 2019 εκδόθηκε ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/1122 της Επιτροπής¹³, με τον οποίο θεσπίστηκαν οι κανόνες για τη λειτουργία του ενωσιακού μητρώου κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας του ΣΕΔΕ της ΕΕ (2021-2030). Ο εν λόγω κανονισμός παρέχει τη δυνατότητα συμμόρφωσης του ενωσιακού μητρώου με τις απαιτήσεις για την 4η περίοδο που προβλέπονται στην αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, π.χ. με την προσαρμογή των λειτουργικών δυνατοτήτων ώστε τα δικαιώματα εκπομπής να ισχύουν επ' αόριστον και να μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο για την κάλυψη των εκπομπών από το πρώτο έτος της δεκαετούς περιόδου κατά την οποία εκχωρήθηκαν, καθώς και για να διασφαλιστεί ότι από το 2021 δεν θα είναι πλέον δυνατή η χρήση διεθνών πιστωτικών μορίων για την κάλυψη εκπομπών. Επιπλέον, ο νέος κανονισμός προσαρμόζει τους κανόνες που ρυθμίζουν το ενωσιακό μητρώο ώστε να ευθυγραμμίζονται από τις 3 Ιανουαρίου 2018 με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τη χρηματοοικονομική αγορά, μετά την ταξινόμηση των δικαιωμάτων εκπομπής ως «χρηματοπιστωτικών μέσων» βάσει της οδηγίας 2014/65/ΕΕ¹⁴, καθώς και με τις απαιτήσεις των αναθεωρημένων κανόνων για την προστασία των δεδομένων.

3. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΝΘΡΑΚΑ ΤΟ 2018

Στο παρόν κεφάλαιο παρέχονται πληροφορίες σχετικά με πτυχές της προσφοράς και της ζήτησης δικαιωμάτων εκπομπής στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Στο τμήμα σχετικά με την προσφορά περιλαμβάνονται πληροφορίες για το ανώτατο όριο, τη δωρεάν κατανομή, το πρόγραμμα ΝΕΡ 300 (συμπεριλαμβανομένης της προετοιμασίας για την επικείμενη σύσταση του Ταμείου Καινοτομίας), τον πλειστηριασμό, την παρέκκλιση από τον πλήρη πλειστηριασμό για τον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας (άρθρο 10γ), τη χρήση διεθνών πιστωτικών μορίων, καθώς και ένα κεφάλαιο σχετικά με τα καθεστώτα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών.

Από την πλευρά της ζήτησης, παρέχονται πληροφορίες σχετικά με την ποσότητα των εξακριβωμένων εκπομπών και την εξισορρόπηση της προσφοράς και της ζήτησης δικαιωμάτων στην αγορά άνθρακα μέσω του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ).

¹³ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/1122 της Επιτροπής, της 12ης Μαρτίου 2019, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη λειτουργία του ενωσιακού μητρώου (ΕΕ L 177 της 2.7.2019, σ. 3).

¹⁴ Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349).

3.1. Προσφορά: δικαιώματα εκπομπής που τίθενται σε κυκλοφορία

3.1.1. Ανώτατο όριο

Το ανώτατο όριο είναι η απόλυτη ποσότητα αερίων του θερμοκηπίου που μπορεί να εκπέμπεται από καλυπτόμενες οντότητες προκειμένου να εξασφαλιστεί η επίτευξη του στόχου μείωσης των εκπομπών και αντιστοιχεί στον αριθμό των δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία σε συγκεκριμένη περίοδο εμπορίας. Κατά την 3η περίοδο εφαρμόζεται κοινό ανώτατο όριο για όλη την ΕΕ, το οποίο αντικατέστησε το προηγούμενο σύστημα εθνικών ανώτατων ορίων.

Το ανώτατο όριο εκπομπών από σταθερές εγκαταστάσεις για το 2013 ορίστηκε σε 2 084 301 856 δικαιώματα. Το εν λόγω ανώτατο όριο μειώνεται κάθε έτος κατά γραμμικό συντελεστή μείωσης 1,74 % της μέσης συνολικής ποσότητας δικαιωμάτων που εκχωρήθηκαν ανά έτος κατά την περίοδο 2008-2012· με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται ότι το 2020 ο αριθμός δικαιωμάτων που θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από σταθερές εγκαταστάσεις θα είναι κατά 21 % χαμηλότερος από ό,τι το 2005.

Το ανώτατο όριο στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών ορίστηκε αρχικά σε 210 349 264 δικαιώματα εκπομπής ανά έτος, ήτοι 5 % κάτω από το μέσο ετήσιο επίπεδο εκπομπών των αεροπορικών μεταφορών την περίοδο 2004-2006. Το όριο αυξήθηκε κατά 116 524 δικαιώματα την 1η Ιανουαρίου 2014 προκειμένου να ληφθεί υπόψη η ένταξη της Κροατίας στο ΣΕΔΕ της ΕΕ. Σκοπός του εν λόγω ορίου ήταν να αντικατοπτρίζει τη νομοθεσία του 2008*, η οποία προέβλεπε ότι όλες οι πτήσεις από, προς και εντός του ΕΟΧ περιλαμβάνονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ. Ωστόσο, το πεδίο εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ περιορίστηκε προσωρινά στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ μεταξύ του 2013 και του 2016 με σκοπό να στηριχτεί η ανάπτυξη ενός παγκόσμιου μέτρου από τον ΔΟΠΑ για τη σταθεροποίηση των εκπομπών από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές στα επίπεδα του 2020. Συνεπώς, ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τέθηκαν σε κυκλοφορία την περίοδο 2013-2016 ήταν σημαντικά μικρότερος από το αρχικό ανώτατο όριο. Το 2017, για να στηριχθεί η ανάπτυξη του παγκόσμιου μέτρου του ΔΟΠΑ, ο περιορισμός στις αεροπορικές μεταφορές εντός του ΕΟΧ παρατάθηκε έως το 2023 (βλ. κεφάλαιο 4).

Στον πίνακα 1 παρουσιάζονται τα αριθμητικά στοιχεία σχετικά με το ανώτατο όριο για τις σταθερές εγκαταστάσεις και τον αριθμό των δικαιωμάτων του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τίθενται σε κυκλοφορία¹⁵ για κάθε έτος της 3ης περιόδου του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

¹⁵ Ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τίθενται σε κυκλοφορία από το 2013 προκύπτει από την εφαρμογή προσέγγισης από τη βάση προς τα πάνω, με αφετηρία τη δωρεάν κατανομή (που καθορίζεται σύμφωνα με δείκτες αναφοράς βάσει δραστηριοτήτων για τη δραστηριότητα των φορέων εκμετάλλευσης εντός του ΕΟΧ). Στη συνέχεια, ο αριθμός των δικαιωμάτων που τίθενται σε πλειστηριασμό προκύπτει βάσει του γεγονότος ότι η δωρεάν κατανομή (περιλαμβανομένου ειδικού αποθέματος προς μεταγενέστερη διανομή σε ταχέως αναπτυσσόμενους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών και νεοεισερχομένους) θα πρέπει να ανέρχεται σε 85 % του συνόλου και ο πλειστηριασμός σε 15 %.

Πίνακας 1: Ανώτατο όριο για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, 2013-2020

Έτος	Ετήσιο ανώτατο όριο (εγκαταστάσεις)	Δικαιώματα του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών που τίθενται σε κυκλοφορία ετησίως ¹⁶
2013	2 084 301 856	32 455 296
2014	2 046 037 610	41 866 834
2015	2 007 773 364	50 669 024
2016	1 969 509 118	38 879 316
2017	1 931 244 873	38 711 651
2018	1 892 980 627	38 909 625
2019	1 854 716 381	35 172 897 ¹⁷
2020	1 816 452 135	

¹⁶ Στα επικαιροποιημένα αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνονται ανταλλαγές διεθνών πιστωτικών μορίων, επιπλέον των ποσοτήτων της δωρεάν κατανομής και των πλειστηριασμών.

¹⁷ Περιλαμβάνονται πληροφορίες από το χρονοδιάγραμμα πλειστηριασμών του 2019 στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών. Δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του 2019 για το Ηνωμένο Βασίλειο λόγω των μέτρων διασφάλισης που ενέκρινε η Επιτροπή για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ (βλ. κεφάλαιο 2.2).

3.1.2. Εκχωρούμενα δικαιώματα εκπομπής

3.1.2.1. Δωρεάν κατανομή

Παρότι κατά την 3η περίοδο ο πλειστηριασμός στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ αποτελεί την προκαθορισμένη μέθοδο για την κατανομή των δικαιωμάτων εκπομπής, σημαντικός αριθμός δικαιωμάτων κατανέμονται δωρεάν. Εφαρμόζονται οι ακόλουθες αρχές:

- η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας δεν λαμβάνει δωρεάν δικαιώματα εκπομπής·
- τα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής στη μεταποιητική βιομηχανία κατανέμονται σύμφωνα με εναρμονισμένους κανόνες σε επίπεδο ΕΕ·
- η δωρεάν κατανομή βασίζεται σε δείκτες επιδόσεων, ώστε να ενισχύονται τα κίνητρα για μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και για καινοτομία και να επιβραβεύονται οι πλέον αποδοτικές εγκαταστάσεις·
- καθορίζεται απόθεμα για τους νεοεισερχομένους (NER) σε επίπεδο ΕΕ για νέες βιομηχανικές εγκαταστάσεις και εγκαταστάσεις που αυξάνουν σημαντικά την παραγωγική τους ικανότητα, το οποίο αντιστοιχεί στο 5 % του συνολικού αριθμού των δικαιωμάτων για την 3η περίοδο.

Δωρεάν κατανομή παρέχεται σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις για την αντιμετώπιση του κινδύνου διαρροής άνθρακα (δηλαδή της μεταφοράς της παραγωγικής ικανότητας εταιρειών σε τρίτες χώρες με λιγότερο αυστηρούς περιορισμούς όσον αφορά τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των συνολικών εκπομπών τους). Οι τομείς και οι κλάδοι που θεωρείται ότι εκτίθενται σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα περιλαμβάνονται σε κατάλογο διαρροής άνθρακα*. Ενώ αρχικά ο κατάλογος κάλυπτε την περίοδο 2015-2019, η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ παρέτεινε την ισχύ του έως τις 31 Δεκεμβρίου 2020.

Κατά τη διάρκεια της 3ης περιόδου, περίπου το 43 % της συνολικής ποσότητας διαθέσιμων δικαιωμάτων θα κατανεμηθεί δωρεάν, ενώ το ποσοστό των δικαιωμάτων που θα τεθούν σε πλειστηριασμό από τα κράτη μέλη ανέρχεται περίπου στο 57 %.

Το αρχικό απόθεμα για τους νεοεισερχομένους, μετά την αφαίρεση 300 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής για το πρόγραμμα NER 300, διέθετε 480,2 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής. Έως τον Ιούνιο του 2019 είχαν δεσμευτεί 167,9 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής για 937 εγκαταστάσεις για το σύνολο της 3ης περιόδου. Το υπόλοιπο NER ανέρχεται σε 312,3 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής. Αναμένεται ότι σημαντικός αριθμός από τα δικαιώματα αυτά δεν θα κατανεμηθούν, αλλά θα τοποθετηθούν στο τέλος της 3ης περιόδου στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ). Από τα εν λόγω δικαιώματα, τα 200 εκατομμύρια θα χρησιμοποιηθούν για τη δημιουργία NER για την 4η περίοδο.

Έως το τέλος Ιουνίου του 2019, η δωρεάν κατανομή είχε μειωθεί κατά περίπου 457 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής επειδή ορισμένες εγκαταστάσεις έκλεισαν ή μείωσαν την παραγωγή τους ή την παραγωγική τους ικανότητα σε σύγκριση με εκείνη που είχε χρησιμοποιηθεί αρχικά για τον υπολογισμό της κατανομής κατά την 3η περίοδο.

Πίνακας 2: Αριθμός των δικαιωμάτων (σε εκατομμύρια μονάδες) που κατανεμήθηκαν στη βιομηχανία δωρεάν από το 2013 έως το 2019¹⁸

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Δωρεάν κατανομή¹⁹ (EE28+χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ)	903,0	874,8	847,6	821,3	796,2	771,9	748,1 ²⁰
Κατανομή από το απόθεμα για τους νεοεισερχομένους (επενδύσεις σε αναξιοποίητες ζώνες και αυξήσεις της παραγωγικής ικανότητας)	11,7	15,3	18,6	21,8	23,4	23,6	22,9
Δωρεάν δικαιώματα που δεν κατανεμήθηκαν λόγω κλεισίματος ή μεταβολών της παραγωγής ή της παραγωγικής ικανότητας	40,1	58,9	70,8	67,5	71,6	75,9	71,9

Δεδομένου ότι η ζήτηση για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων ήταν μεγαλύτερη από τη διαθέσιμη ποσότητα, η κατανομή για όλες τις εγκαταστάσεις που υπάγονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ μειώθηκε κατά το ίδιο ποσοστό με την εφαρμογή του «διατομεακού διορθωτικού συντελεστή (CSCF)»²¹. Το 2017 αναθεωρήθηκαν οι αρχικές τιμές του CSCF²².

Προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος διαρροής άνθρακα, η δωρεάν κατανομή θα συνεχιστεί μετά το 2020, βασιζόμενη σε επικαιροποιημένες τιμές δεικτών αναφοράς που προκύπτουν με σημείο αναφοράς τις επιδόσεις του 10 % των πλέον αποδοτικών εγκαταστάσεων στην ΕΕ. Το επίπεδο έκθεσης των τομέων σε κίνδυνο διαρροής άνθρακα αξιολογήθηκε βάσει ενός συνδυασμένου δείκτη που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της έντασης των εμπορικών συναλλαγών με τρίτες χώρες του εκάστοτε τομέα με την ένταση των εκπομπών του τομέα. Βάσει της εν λόγω αξιολόγησης, τον Φεβρουάριο του 2019 η Επιτροπή

¹⁸ Τα αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνουν τις κοινοποιήσεις που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη έως τον Ιούνιο του 2019 και υπόκεινται σε μεταβολές λόγω μεταγενέστερων κοινοποιήσεων.

¹⁹ Αρχικό ποσό, πριν από την εφαρμογή των μειώσεων που αναφέρονται κατωτέρω.

²⁰ Η κατανομή για το Ηνωμένο Βασίλειο (48,0 εκατομμύρια δικαιώματα από το σύνολο για το 2019) ανεστάλη λόγω των μέτρων διασφάλισης που ενέκρινε η Επιτροπή για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ (βλ. κεφάλαιο 2.2).

²¹ Απόφαση 2013/448/ΕΕ της Επιτροπής, ΕΕ L 240 της 7.9.2013, σ. 27.

²² Απόφαση (ΕΕ) 2017/126 της Επιτροπής, ΕΕ L 19 της 25.1.2017, σ. 93.

εξέδωσε τον κατάλογο διαρροής άνθρακα για την επόμενη περίοδο εμπορίας²³, ο οποίος θα ισχύει για ολόκληρη την 4η περίοδο.

Προκειμένου να αποτυπωθεί η πρόοδος στους τομείς της τεχνολογίας και της καινοτομίας, οι τιμές δεικτών αναφοράς θα επικαιροποιηθούν δύο φορές κατά την 4η περίοδο, βάσει πραγματικών στοιχείων. Οι εγκαταστάσεις που αιτήθηκαν δωρεάν κατανομή για την πρώτη περίοδο κατανομής (2021-2025) έπρεπε να υποβάλουν τα απαιτούμενα στοιχεία στις αρμόδιες αρχές έως τις 30 Μαΐου 2019. Η Επιτροπή θα χρησιμοποιήσει τα στοιχεία αυτά για τον υπολογισμό της κατανομής κάθε εγκατάστασης και για την επικαιροποίηση των τιμών δεικτών αναφοράς για την περίοδο 2021-2025. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη σχετικά με την αναθεώρηση των κανόνων δωρεάν κατανομής για την περίοδο 2021-2030 εκδόθηκε τον Δεκέμβριο του 2018²⁴, ενώ έχουν ξεκινήσει οι εργασίες για την επικαιροποίηση των τιμών δεικτών αναφοράς για την περίοδο 2021-2025 (βλ. προσάρτημα 7 του παραρτήματος).

Κατά την 4η περίοδο, οι κατανομές σε μεμονωμένες εγκαταστάσεις θα προσαρμόζονται εγκαίρως ώστε να αντικατοπτρίζουν σημαντικές αυξομειώσεις στην παραγωγή. Προκειμένου να αποτραπεί η χειραγώγηση και η κατάχρηση του συστήματος προσαρμογής των κατανομών και να αποφευχθεί άσκοπη διοικητική επιβάρυνση, η Επιτροπή θα εκδώσει εκτελεστική πράξη για τον καθορισμό περαιτέρω ρυθμίσεων όσον αφορά τις προσαρμογές (βλ. προσάρτημα 7 του παραρτήματος).

²³ Κατ' εξουσιοδότηση απόφαση (ΕΕ) 2019/708 της Επιτροπής, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=EL>

²⁴ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/331 της Επιτροπής, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:059:FULL&from=EL>

3.1.2.2. Το πρόγραμμα NER 300 και το Ταμείο Καινοτομίας

Το NER 300 είναι ένα χρηματοδοτικό πρόγραμμα μεγάλης κλίμακας για καινοτομικά έργα επίδειξης ενεργειακής απόδοσης με χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές. Στόχος του προγράμματος είναι η επίδειξη περιβαλλοντικώς ασφαλούς δέσμευσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα (CCS) και καινοτόμων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) σε εμπορική κλίμακα εντός της ΕΕ. Το πρόγραμμα NER 300 χρηματοδοτήθηκε από τη χρηματική αποτίμηση των 300 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής του αποθέματος για τους νεοεισερχομένους (NER). Τα κεφάλαια διατέθηκαν σε έργα που επιλέχθηκαν μέσω δύο κύκλων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, οι οποίοι πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2012 και τον Ιούλιο του 2014.

Το Ταμείο Καινοτομίας αποτελεί τον έναν από τους δύο μηχανισμούς χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών που δημιουργήθηκαν βάσει της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ για την 4η περίοδο. Το Ταμείο Καινοτομίας θα στηρίζει, σε ανταγωνιστική βάση, την ανάπτυξη για πρώτη χρήση στην αγορά και την εμπορική επίδειξη κλίμακας καινοτόμων τεχνολογιών και καινοτομίας αιχμής σε τομείς που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των καινοτόμων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, των ενεργοβόρων βιομηχανιών, της δέσμευσης και χρήσης διοξειδίου του άνθρακα (CCU) και της αποθήκευσης ενέργειας. Θα χρηματοδοτηθεί από τον πλειστηριασμό τουλάχιστον 450 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής και από τυχόν μη εκταμιευθέντα κονδύλια του προϋπολογισμού του προγράμματος NER 300. Επί του παρόντος εκτελούνται οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων για το 2020.

Ως αποτέλεσμα των δύο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων για το NER 300, κατακυρώθηκαν σε 20 κράτη μέλη της ΕΕ συνολικά 38 έργα ΑΠΕ και 1 έργο CCS, συνολικού ύψους 2,1 δισ. EUR. Από τα έργα αυτά, 7 βρίσκονται ήδη σε λειτουργία: τα έργα βιοενέργειας BEST στην Ιταλία και Verbiostraw στη Γερμανία, τα έργα χερσαίας αιολικής ενέργειας Windpark Blaiken στη Σουηδία και Windpark Handalm στην Αυστρία, τα έργα υπεράκτιας αιολικής ενέργειας Veja Mate και Nordsee One στη Γερμανία, και το έργο ευφυούς δικτύου Puglia Active Network στην Ιταλία.

Πέντε έργα από την πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων αναμένεται να τεθούν σε λειτουργία έως το τέλος του 2019, ενώ 4 έργα από τη δεύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων σημειώνουν πρόοδο στην προετοιμασία τους ώστε να τεθούν σε λειτουργία έως τις 30 Ιουνίου 2021. Λόγω της δυσχερούς οικονομικής και πολιτικής συγκυρίας που διαμορφώθηκε κατά την περίοδο μετά τη θέσπιση του προγράμματος NER 300, δεν κατέστη εφικτή η εξασφάλιση επαρκούς πρόσθετης χρηματοδοτικής στήριξης για 19 έργα, τα οποία και αποσύρθηκαν, με αποτέλεσμα την αποδέσμευση 1,358 δισ. EUR. Τέσσερα επιπλέον έργα βρίσκονται σε διάφορα στάδια ανάπτυξης.

Με την τροποποιημένη απόφαση για το πρόγραμμα NER 300²⁵ κατέστη δυνατή η επανεπένδυση των αποδεσμευθέντων κεφαλαίων από τα ακυρωμένα έργα της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (623 εκατ. EUR μέχρι στιγμής) σε υφιστάμενα χρηματοδοτικά μέσα, δηλαδή στη διευκόλυνση InnovFin για ενεργειακά έργα επίδειξης (InnovFin EDP) και στο χρεωστικό μέσο του μηχανισμού «Συνδέοντας την Ευρώπη», τα οποία τελούν αμφότερα υπό τη διαχείριση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Χάρη στην επανεπένδυση αυτή θα εξασφαλιστεί η δυνατότητα μεγιστοποίησης των οφελών του προγράμματος NER 300, καθώς και η δυνατότητα κινητοποίησης πρόσθετων ιδιωτικών επενδύσεων στην καινοτομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών.

²⁵ Απόφαση (ΕΕ) 2017/2172 της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/670/ΕΕ όσον αφορά τη διάθεση των μη εκταμιευμένων εσόδων από τον πρώτο κύκλο προσκλήσεων υποβολής προτάσεων.

Μέχρι στιγμής έχουν επιλεγθεί 3 έργα για την αξιοποίηση των μη δαπανηθέντων κεφαλαίων του προγράμματος NER 300 στο πλαίσιο της διευκόλυνσης InnovFin EDP, με την παροχή στήριξης ύψους περίπου 73 εκατ. EUR (βλ. προσάρτημα 9 του παραρτήματος).

Τα αποδεδειγμένα κεφάλαια από τα ακυρωμένα έργα της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων (735,5 εκατ. EUR μέχρι στιγμής) θα προστεθούν στους πόρους που διατίθενται για το Ταμείο Καινοτομίας.

Πίνακας 3: Έργα NER 300 που χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της πρώτης και της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων²⁶

	1η πρόσκληση υποβολής προτάσεων	2η πρόσκληση υποβολής προτάσεων
Έργα υπό προετοιμασία	6	7
Έργα σε λειτουργία	6	1
Έργα που αποσύρθηκαν	8	11
Σύνολο	20	19

Κατά την 4η περίοδο η συνολική αξία των διαθέσιμων πόρων για την επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών και καινοτομίας αιχμής στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας αναμένεται να υπερβεί κατά πολύ το ποσό των 2,1 δισ. EUR για το πρόγραμμα NER 300²⁷. Τον Φεβρουάριο του 2019 εκδόθηκε ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός²⁸ για τη λειτουργία του Ταμείου Καινοτομίας. Επιλέξιμα για την παροχή στήριξης από το εν λόγω ταμείο θα είναι έργα σε όλα τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων έργων μικρής κλίμακας.

Για την αύξηση της ενημέρωσης σχετικά με το Ταμείο Καινοτομίας, το 2019 και το πρώτο εξάμηνο του 2020 η Επιτροπή διεξάγει ενεργά δραστηριότητες προβολής που απευθύνονται στη βιομηχανία και στα κράτη μέλη, με σκοπό να συζητηθούν βασικά ζητήματα για κάθε τομέα όσον αφορά την επιλογή και την υλοποίηση έργων. Η πρώτη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας έχει προγραμματιστεί για το 2020, και θα ακολουθήσει τακτική προκήρυξη προσκλήσεων υποβολής προτάσεων έως το 2030.

²⁶ Σύμφωνα με την απόφαση 2010/670/ΕΕ της Επιτροπής, οι τελικές επενδυτικές αποφάσεις για τα έργα των οποίων η χρηματοδότηση κατακυρώθηκε στο πλαίσιο της πρώτης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων έπρεπε να έχουν ληφθεί έως το τέλος του 2016, ενώ η αντίστοιχη διαδικασία για τα έργα των οποίων η χρηματοδότηση κατακυρώθηκε στο πλαίσιο της δεύτερης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων έπρεπε να έχει ολοκληρωθεί έως το τέλος Ιουνίου του 2018.

²⁷ Η αξία των 450 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής που είναι διαθέσιμα για το ταμείο θα εξαρτηθεί από την τιμή του άνθρακα. Λαμβανομένης υπόψη της μέσης τιμής των 25 EUR ανά δικαίωμα εκπομπής, εκτιμάται ότι οι πόροι για το ταμείο θα ανέλθουν στο ποσό των 11,3 δισ. EUR.

²⁸ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/856 της Επιτροπής, της 26ης Φεβρουαρίου 2019, για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τη λειτουργία του Ταμείου Καινοτομίας, ΕΕ L 140 της 28.5.2019, σ. 6-17.

3.1.2.3. Αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών

Επιπλέον της δωρεάν κατανομής για την κάλυψη του άμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών, τα κράτη μέλη της ΕΕ μπορούν να χορηγούν κρατικές ενισχύσεις για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών ορισμένων ηλεκτροβόρων βιομηχανιών, ήτοι του κόστους που προκύπτει από τις αυξημένες τιμές ηλεκτρικής ενέργειας λόγω της μετακύλισης του κόστους αγοράς δικαιωμάτων εκπομπής από τους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας στους καταναλωτές.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η εναρμονισμένη εφαρμογή της αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών στα κράτη μέλη και να ελαχιστοποιηθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά, η Επιτροπή εξέδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ*, οι οποίες ισχύουν έως το τέλος του 2020. Στις κατευθυντήριες γραμμές καθορίζονται, μεταξύ άλλων, οι επιλέξιμοι τομείς και τα μέγιστα ποσά για αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών.

Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να συνεχίσουν να χορηγούν κατά την 4η περίοδο αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών, την οποία μάλιστα και συμπληρώνει με διατάξεις ενισχυμένης διαφάνειας και υποβολής εκθέσεων. Ενόψει των ανωτέρω, η Επιτροπή κίνησε διαδικασία αναθεώρησης των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την επόμενη περίοδο εμπορίας (βλ. προσάρτημα 7 του παραρτήματος). Στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, και βασιζόμενη στις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη που πραγματοποίησε στις αρχές του 2019, η Επιτροπή θα επανεξετάσει τόσο τον κατάλογο των επιλέξιμων τομέων όσο και τους συντελεστές για τον καθορισμό των μέγιστων ποσών ενίσχυσης.

* Κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012, ΕΕ C158, της 5.6.2012, σ.4

Μέχρι σήμερα, η Επιτροπή έχει εγκρίνει 13²⁹ καθεστώτα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών σε 12 κράτη μέλη. Το 2018 καταβλήθηκε για πρώτη φορά αντιστάθμιση από τα καθεστώτα της Βαλονίας και του Λουξεμβούργου. Η ισπανική κυβέρνηση κοινοποίησε στην Επιτροπή αναθεώρηση του καθεστώτος της με στόχο την αύξηση του προϋπολογισμού του. Το 2019 η Πολωνία κοινοποίησε στην Επιτροπή σχέδιο μέτρου και έλαβε έγκριση κρατικής ενίσχυσης για ένα καθεστώς το οποίο θα αρχίσει να χορηγεί στήριξη το 2020 για την κάλυψη του έμμεσου κόστους που προέκυψε το 2019.

Στην οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπεται ότι εντός τριών μηνών από το τέλος κάθε έτους, τα κράτη μέλη που έχουν θεσπίσει καθεστώς αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους θα πρέπει να θέτουν στη διάθεση του κοινού, σε εύκολα προσβάσιμη μορφή, στοιχεία σχετικά με το συνολικό ποσό αντιστάθμισης που χορηγήθηκε και την κατανομή ανά δικαιούχο τομέα και υποτομέα.

Σύνοψη των στοιχείων που δημοσιεύτηκαν από τα κράτη μέλη σχετικά με τις αντισταθμίσεις που καταβλήθηκαν το 2018 παρατίθενται στον πίνακα 4.

²⁹ Επιπλέον, εγκρίθηκαν τροποποιήσεις στο γαλλικό και το ισπανικό καθεστώς.

Πίνακας 4: Αντισταθμίσεις του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών που καταβλήθηκαν από τα κράτη μέλη το 2018³⁰

Κράτος μέλος	Διάρκεια του καθεστώτος	Αντισταθμίσεις που εκταμιεύθηκαν το 2018 για έμμεσο κόστος που προέκυψε το 2017 (σε εκατ. EUR)	Αριθμός δικαιούχων (εγκαταστάσεις)	Έσοδα πλειστηριασμών 2017 (εκτός των δικαιωμάτων του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών, σε εκατ. EUR)	Ποσοστό εσόδων πλειστηριασμών που δαπανήθηκε για αντιστάθμιση έμμεσου κόστους
UK	2013 - 2020	22,36 ³¹	60 ³²	1607 ³³	3,7 %
DE	2013 - 2020	202	891	1 141,7	17,6 %
BE (FL)	2013 - 2020	31,7	106	143,5	27,3 %
BE (WL)	2017 - 2020	7,5	30		
NL	2013 - 2020	36,9	96	189	19,5 %
EL	2013 - 2020	16,8	50	196,6	8,5 %
LT	2014 - 2020	0,24	1	31,4	0,8 %
SK	2014 - 2020	10	7	87	11,4 %
FR	2015 - 2020	98,7	296	309,8	31,8 %
FI	2016 - 2020	26,7	58	94,6	28,2 %
ES	2013 - 2015	6	151	488,8	1,2 %
LU	2018-2020	3,4	2	6,8	50 %

Οι συνολικές αντισταθμίσεις του έμμεσου κόστους που καταβλήθηκαν από τα 11 κράτη μέλη³⁴ το 2018 ανήλθαν σε περίπου 462 εκατ. EUR, πόσο που αντιπροσωπεύει σχεδόν το 11 % των εσόδων των εν λόγω κρατών μελών από πλειστηριασμούς. Τα κράτη μέλη στα οποία εφαρμόζονται καθεστώτα αντιστάθμισης αντιπροσωπεύουν από κοινού περίπου το 70 % του ΑΕΠ της ΕΕ. Οι μεγαλύτεροι αποδέκτες αντιστάθμισης ήταν ο τομέας των χημικών προϊόντων, ο τομέας των μη σιδηρούχων μετάλλων και ο τομέας του σιδήρου και του χάλυβα.

Μία από τις διατάξεις διαφάνειας που περιλαμβάνονται στην αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ ορίζει ότι τα κράτη μέλη τα οποία έχουν δαπανήσει ποσοστό άνω του 25 % των εσόδων τους από πλειστηριασμούς για την αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους σε οποιοδήποτε έτος υποχρεούνται να δημοσιεύσουν έκθεση στην οποία αιτιολογούν την υπέρβαση του εν λόγω ποσού. Βάσει των εσόδων

³⁰ Οι πληροφορίες σχετικά με τις αντισταθμίσεις που εκταμιεύθηκαν και τον αριθμό των δικαιούχων βασίζονται στην υποχρέωση υποβολής εκθέσεων βάσει του άρθρου 10α παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2018/410.

³¹ 19,7 εκατ. GBP (για το έμμεσο κόστος που προέκυψε το 2018), βάσει μέσης συναλλαγματικής ισοτιμίας GBP/EUR 1,1355.

³² Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν υπέβαλε στοιχεία για εγκαταστάσεις αλλά για επιχειρήσεις.

³³ Επισημαίνεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο χορήγησε στήριξη του 2019 για την κάλυψη του έμμεσου κόστους που προέκυψε το 2018. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο αναγράφονται έσοδα πλειστηριασμών από το 2018 για το Ηνωμένο Βασίλειο.

³⁴ Η Πολωνία δεν περιλαμβάνεται εδώ, δεδομένου ότι θα αρχίσει να χορηγεί στήριξη το 2020 για τις έμμεσες δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν το 2019.

από τους πλειστηριασμούς για το ημερολογιακό έτος 2017, τέσσερις χώρες υπερέβησαν το όριο του 25 % το 2018³⁵.

3.1.2.4. Πλειστηριασμός των δικαιωμάτων

Κατά την 3η περίοδο, ο πλειστηριασμός αποτελεί την προκαθορισμένη μέθοδο για την κατανομή των δικαιωμάτων. Οι πλειστηριασμοί της πρωτογενούς αγοράς διέπονται από τον κανονισμό για τους πλειστηριασμούς*, ο οποίος προσδιορίζει τον χρόνο, τη διαχείριση και άλλες πτυχές του τρόπου διεξαγωγής των πλειστηριασμών, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ανοικτή, διαφανής, εναρμονισμένη και χωρίς διακρίσεις διαδικασία.

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 της Επιτροπής, της 12ης Νοεμβρίου 2010, για τον χρόνο διεξαγωγής, τη διαχείριση και τις λοιπές πτυχές των πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογήν της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας, ΕΕ L 302 της 18.11.2010, σ. 1.

Το 2018 τροποποιήθηκε³⁶ ο κανονισμός για τους πλειστηριασμούς για να οριστεί εκ νέου ο χώρος «European Energy Exchange» («EEX») ως χώρος πλειστηριασμών αυτοεξαίρεσης της Γερμανίας και να καταστεί εφικτή η χρηματική αποτίμηση μιας πρώτης παρτίδας 50 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής από το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς με σκοπό τη χρηματοδότηση του Ταμείου Καινοτομίας το 2020.

Τον Αύγουστο του 2019 η Επιτροπή εξέδωσε νέα τροποποίηση του κανονισμού για τους πλειστηριασμούς με στόχο να θεσπιστεί το πλαίσιο για τον πλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπής και για τη διαχείριση έργων στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας και του Ταμείου Εκσυγχρονισμού κατά την 4η περίοδο. Η τροποποίηση αυτή αποτυπώνει επίσης την ταξινόμηση των δικαιωμάτων εκπομπής του ΣΕΔΕ της ΕΕ ως χρηματοπιστωτικών μέσων βάσει της οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID2).

Σύμφωνα με τα μέτρα διασφάλισης που θεσπίστηκαν για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ (βλ. κεφάλαιο 2.2), τα δικαιώματα εκπομπής που εκχωρήθηκαν από το Ηνωμένο Βασίλειο για το 2018 έγιναν δεκτά προς επιστροφή, αλλά το 2019 δεν τέθηκαν σε πλειστηριασμό δικαιώματα εκπομπής εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου.

Το 2018 οι πλειστηριασμοί πραγματοποιήθηκαν μέσω των ακόλουθων χώρων πλειστηριασμών:

- EEX, που διεξάγει πλειστηριασμούς ως ο κοινός χώρος πλειστηριασμού για τα συμμετέχοντα 25 κράτη μέλη σε κοινή διαδικασία σύναψης συμβάσεων, καθώς και για την Πολωνία, η οποία αυτοεξαίρεθηκε από την κοινή διαδικασία σύναψης συμβάσεων αλλά δεν έχει ορίσει ακόμη άλλο χώρο πλειστηριασμού. Από τις 5 Σεπτεμβρίου 2016, ο EEX διεξάγει πλειστηριασμούς ως ο δεύτερος κοινός χώρος πλειστηριασμού που ορίστηκε στις 13 Ιουλίου 2016.

³⁵ Ο λόγος για τη σύγκριση των πληρωμών που καταβλήθηκαν το 2018 με τα έσοδα από τους πλειστηριασμούς του 2017 είναι ότι οι πληρωμές του 2018 συνιστούν εν γένει αντιστάθμιση του έμμεσου κόστους με το οποίο επιβαρύνθηκαν οι καταναλωτές το ημερολογιακό έτος 2017.

³⁶ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/7 της Επιτροπής, της 30ής Οκτωβρίου 2018, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 όσον αφορά τον πλειστηριασμό 50 εκατομμυρίων μη επιμερισθέντων δικαιωμάτων από το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς για το ταμείο καινοτομίας και για την εγγραφή ενός χώρου πλειστηριασμών που θα ορίσει η Γερμανία, ΕΕ L 2 της 4.1.2019, σ. 1-5.

- EEX, που διεξάγει πλειστηριασμούς για τη Γερμανία ως χώρος πλειστηριασμών «αντοεξαίρεσης».
- ICE, που διεξάγει πλειστηριασμούς για το Ηνωμένο Βασίλειο ως χώρος πλειστηριασμών «αντοεξαίρεσης».

Η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία ξεκίνησαν τον εκπλειστηριασμό δικαιωμάτων εκπομπής τον Ιούνιο του 2019, κατόπιν τροποποίησης της συμφωνίας ΕΟΧ ώστε να είναι δυνατή η συμμετοχή τους στη συμφωνία κοινής σύναψης συμβάσεων για τον κοινό χώρο πλειστηριασμών. Σε συμφωνία με τις τρεις χώρες, οι ποσότητες που τέθηκαν σε πλειστηριασμό για την περίοδο 2013-2018 κατανεμήθηκαν στα έτη 2019 και 2020 προκειμένου να διασφαλιστεί η σταθερή και προβλέψιμη προσφορά δικαιωμάτων εκπομπής στην αγορά και να αποφευχθούν τυχόν δυσμενείς επιπτώσεις στην αγορά άνθρακα λόγω αυτής της πρόσθετης προσφοράς. Κατά συνέπεια, στα αναθεωρημένα χρονοδιαγράμματα των πλειστηριασμών για τα έτη 2019 και 2020 συμπεριλαμβάνεται μέρος των προηγούμενων ποσοτήτων που είχαν παρακρατηθεί από τους πλειστηριασμούς.

Το 2018 ο EEX, εξ ονόματος των 27 κρατών μελών του, έθεσε σε πλειστηριασμό το 89 % της συνολικής ποσότητας δικαιωμάτων που εκπλειστηριάστηκε, ενώ ο ICE έθεσε σε πλειστηριασμό το 11 % της συνολικής ποσότητας εξ ονόματος του Ηνωμένου Βασιλείου. Έως τις 30 Ιουνίου 2019 είχαν διενεργηθεί περισσότεροι από 1 480 πλειστηριασμοί.

Ο πίνακας 5 παρέχει μια επισκόπηση των ποσοτήτων δικαιωμάτων³⁷ που εκπλειστηριάστηκαν από τον EEX και τον ICE έως τις 30 Ιουνίου 2019, συμπεριλαμβανομένων των πρώιμων πλειστηριασμών³⁸ γενικών δικαιωμάτων εκπομπής.

Πίνακας 5: Συνολική ποσότητα δικαιωμάτων εκπομπής της 3ης περιόδου που τέθηκαν σε πλειστηριασμό την περίοδο 2012-2019

Έτος	Γενικά δικαιώματα	Δικαιώματα του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών
2012	89 701 500	2 500 000
2013	808 146 500	0
2014	528 399 500	9 278 000
2015	632 725 500	16 390 500
2016	715 289 500	5 997 500
2017	951 195 500	4 730 500
2018	915 750 000	5 601 500

³⁷ Οι ποσότητες των γενικών δικαιωμάτων εκπομπής ορίστηκαν λαμβανομένης υπόψη της απόφασης αριθ. 1359/2013/ΕΕ. Οι ποσότητες των δικαιωμάτων εκπομπής του κλάδου των αεροπορικών μεταφορών ορίστηκαν λαμβανομένων υπόψη των διατάξεων της απόφασης αριθ. 377/2013/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 421/2014.

³⁸ Το 2012 πραγματοποιήθηκαν πρώιμοι πλειστηριασμοί δικαιωμάτων της 3ης περιόδου στο πλαίσιο της διαδεδομένης εμπορικής πρακτικής στον τομέα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας να πωλείται ηλεκτρική ενέργεια εκ των προτέρων και οι απαιτούμενες εισροές (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων) να αγοράζονται όταν πωλείται η παραγωγή.

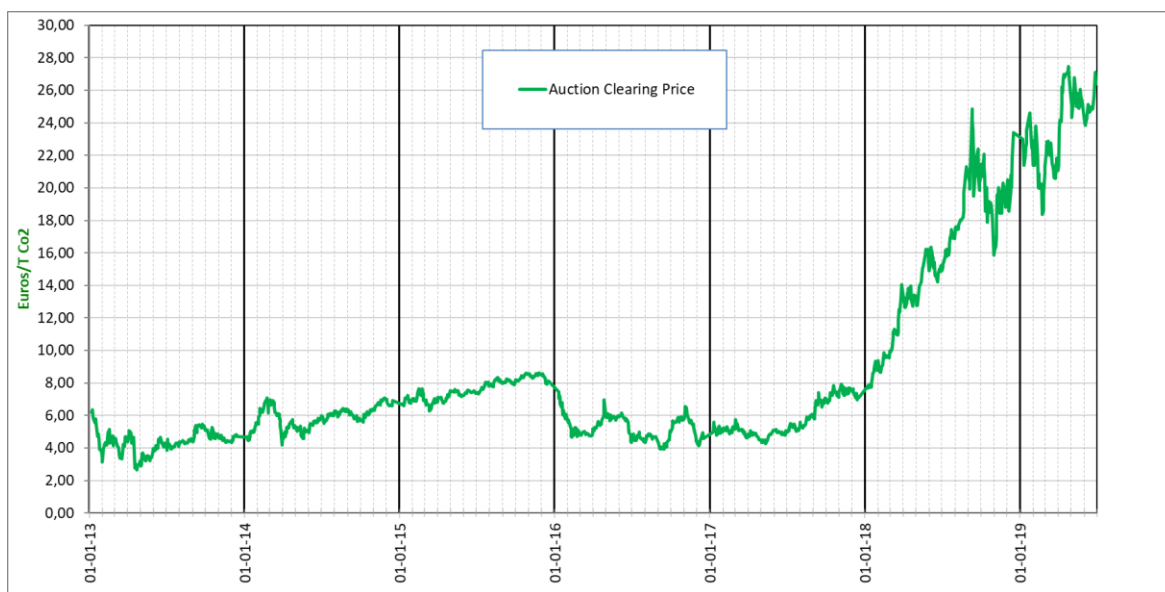
2019 (έως τις 30 Ιουνίου 2019) ³⁹	292 975 500	2 032 500
--	-------------	-----------

Πηγή: EEX

Στα αριθμητικά στοιχεία για το 2019 αποτυπώνεται το αποτέλεσμα της έναρξης ισχύος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς τον Ιανουάριο του 2019, η οποία μείωσε σημαντικά την προσφορά δικαιωμάτων εκπομπής σε πλειστηριασμό το 2019 (βλ. κεφάλαιο 3.3). Οι πλειστηριασμοί διεξήχθησαν γενικώς ομαλά και οι τιμές εκκαθάρισης πλειστηριασμού ήταν εν γένει πολύ κοντά στις τιμές της δευτερογενούς αγοράς.

Μεταξύ του Ιανουαρίου 2018 και του Ιουνίου 2019 ακυρώθηκαν πέντε πλειστηριασμοί είτε λόγω μη επίτευξης της οριακής τιμής είτε διότι η συνολική ποσότητα των προσφορών υπολειπόταν της πλειστηριαζόμενης ποσότητας. Συμπεριλαμβανομένων των ανωτέρω πέντε περιπτώσεων, από τα τέλη του 2012 έχουν ακυρωθεί συνολικά δεκατρείς πλειστηριασμοί από τους 1 480 και πλέον που διεξήχθησαν. Στο διάγραμμα 1 παρέχεται επισκόπηση των τιμών εκκαθάρισης πλειστηριασμού από το 2013 έως τις 30 Ιουνίου 2019:

Διάγραμμα 1: Τιμή εκκαθάρισης για τους πλειστηριασμούς γενικών δικαιωμάτων εκπομπής από το 2013 έως τις 30 Ιουνίου 2019

Πηγή: EEX

— Τιμή εκκαθάρισης πλειστηριασμού

Στο προσάρτημα 2 παρέχεται ο αριθμός των συμμετεχόντων στους πλειστηριασμούς γενικών δικαιωμάτων εκπομπής από το 2013 έως τις 30 Ιουνίου 2019. Οι χώροι πλειστηριασμών δημοσιεύουν εγκαίρως σε ειδικούς ιστότοπους τα λεπτομερή αποτελέσματα κάθε πλειστηριασμού. Περαιτέρω πληροφορίες για τη διεξαγωγή των πλειστηριασμών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τη συμμετοχή, την

³⁹ Δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του 2019 για το Ηνωμένο Βασίλειο λόγω των μέτρων διασφάλισης που ενέκρινε η Επιτροπή για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ (βλ. κεφάλαιο 2.2).

αναλογία προσφοράς- κάλυψης και τις τιμές, παρέχονται στις εκθέσεις των κρατών μελών που δημοσιεύονται στον ιστότοπο της Επιτροπής⁴⁰.

Το σύνολο των εσόδων των κρατών μελών από τους πλειστηριασμούς που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ 2012 και 30ής Ιουνίου 2019 υπερέβη τα 42 δισ. EUR (βλ. πίνακα 2.1. στο προσάρτημα 2). Μόνο το 2018, τα συνολικά έσοδα ήταν 14 δισ. EUR. Η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει ότι τουλάχιστον το 50 % των εσόδων από πλειστηριασμούς, περιλαμβανομένων όλων των εσόδων που προκύπτουν από τα δικαιώματα εκπομπής που κατανέμονται για τους σκοπούς της αλληλεγγύης και της ανάπτυξης, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται από τα κράτη μέλη για σκοπούς που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια. Σύμφωνα με τις πληροφορίες που υπέβαλαν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή, το 2018 τα κράτη μέλη δαπάνησαν ή προγραμματίζουν να δαπανήσουν σχεδόν το 70 % των εν λόγω εσόδων για συγκεκριμένους σκοπούς που σχετίζονται με το κλίμα και την ενέργεια. Κατά την περίοδο 2013-2018, για τέτοιους σκοπούς δαπανήθηκε περίπου το 80 % των εσόδων από πλειστηριασμούς.

3.1.2.5. Παρέκκλιση από τους πλήρεις πλειστηριασμούς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας

Στο άρθρο 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπεται παρέκκλιση από τον γενικό κανόνα πλειστηριασμού, με σκοπό τη στήριξη των επενδύσεων για τον εκσυγχρονισμό του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας σε ορισμένα κράτη μέλη της ΕΕ με χαμηλότερο εισόδημα. Οκτώ από τα δέκα επιλέξιμα κράτη μέλη* κάνουν χρήση αυτής της παρέκκλισης την 3η περίοδο και κατανέμουν δωρεάν στους παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας ορισμένα δικαιώματα εκπομπής, υπό την προϋπόθεση ότι πραγματοποιούνται οι αντίστοιχες επενδύσεις.

Τα δωρεάν δικαιώματα εκπομπής δυνάμει του άρθρου 10γ αφαιρούνται από την ποσότητα δικαιωμάτων που θα εκπλειστηριάζε σε διαφορετική περίπτωση το αντίστοιχο κράτος μέλος. Ανάλογα με τους εθνικούς κανόνες για την εφαρμογή της παρέκκλισης, οι παραγωγοί ηλεκτρικής ενέργειας μπορούν να λαμβάνουν δωρεάν δικαιώματα εκπομπής, αξίας ισοδύναμης προς τις επενδύσεις που πραγματοποιούν από το εθνικό τους σχέδιο επενδύσεων, ή ισοδύναμης προς τις πληρωμές που πραγματοποιούνται σε εθνικό ταμείο μέσω του οποίου χρηματοδοτούνται αυτές οι επενδύσεις. Δεδομένου ότι η δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής σε παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας δυνάμει του άρθρου 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ συνεπάγεται, καταρχήν, τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, τα εθνικά καθεστώτα για την εφαρμογή της παρέκκλισης του άρθρου 10γ εγκρίθηκαν βάσει των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και υπόκεινται στις απαιτήσεις των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις**.

Η μεταβατική δωρεάν κατανομή δυνάμει του άρθρου 10γ θα εξακολουθήσει να είναι διαθέσιμη κατά την 4η περίοδο, αλλά με διατάξεις ενισχυμένης διαφάνειας και με τη δυνατότητα, για τα επιλέξιμα κράτη μέλη, να χρησιμοποιηθεί το σύνολο ή μέρος της κατανομής τους βάσει του άρθρου 10γ για τη στήριξη επενδύσεων εντός του πλαισίου του Ταμείου Εκσυγχρονισμού. Με βάση τις πληροφορίες που υπέβαλαν τα κράτη μέλη στην Επιτροπή, η χρήση της παρέκκλισης του άρθρου 10γ θα είναι πολύ περιορισμένη κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας. Επτά από τα δέκα επιλέξιμα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων της Πολωνίας και της Τσεχικής Δημοκρατίας, οι οποίες είχαν τον μεγαλύτερο όγκο μεταβατικής δωρεάν κατανομής κατά την 3η περίοδο, επέλεξαν να μην χρησιμοποιήσουν την παρέκκλιση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα.

* Η Βουλγαρία, η Κύπρος, η Τσεχική Δημοκρατία, η Εσθονία, η Ουγγαρία, η Λετονία, η Λιθουανία, η Μάλτα, η Πολωνία και η Ρουμανία είναι επιλέξιμες για την παρέκκλιση. Η Μάλτα και η Λετονία αποφάσισαν να μην κάνουν χρήση της παρέκκλισης κατά την 3η περίοδο.

** Κατευθυντήριες γραμμές για ορισμένα μέτρα κρατικών ενισχύσεων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου μετά το 2012, ΕΕ C158, της 5.6.2012, σ.4

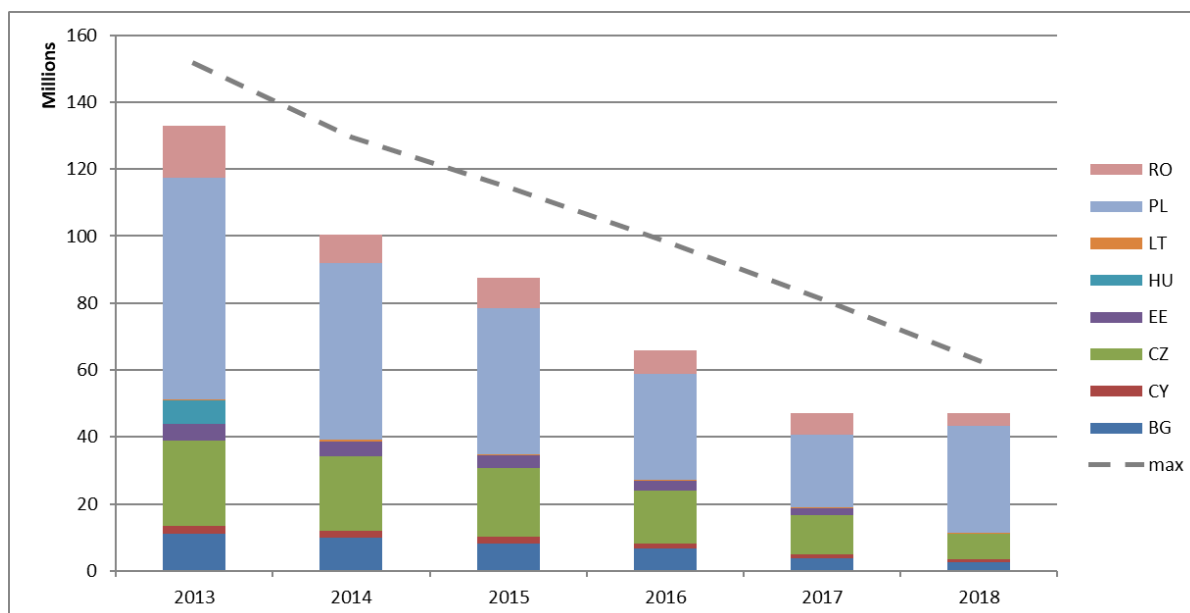
⁴⁰ http://ec.europa.eu/clima/policies/ets/auctioning/documentation_el.htm

Η συνολική αξία της επενδυτικής στήριξης που δηλώθηκε κατά τα έτη από το 2009 έως το 2018 ανέρχεται περίπου σε 12,4 δισ. EUR. Περίπου το 82 % του ποσού αυτού αφιερώθηκε στην αναβάθμιση και μετασκευή των υποδομών, ενώ οι υπόλοιπες επενδύσεις αφορούσαν καθαρές τεχνολογίες ή τη διαφοροποίηση του εφοδιασμού.

Ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που κατανεμήθηκαν δωρεάν σε παραγωγούς ηλεκτρικής ενέργειας το 2018 αναφέρεται στον πίνακα 1.1 στο προσάρτημα 1 του παραρτήματος, ενώ ο μέγιστος αριθμός δικαιωμάτων ανά έτος αναφέρεται στον πίνακα 1.2 του προσαρτήματος 1.

Τα μη κατανεμημένα δικαιώματα εκπομπής μπορούν είτε να τεθούν σε πλειστηριασμό είτε, σύμφωνα με τις διατάξεις της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, να κατανεμηθούν κατά την περίοδο 2021-2030 σε επενδύσεις του άρθρου 10γ που επιλέγονται μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας υποβολής προσφορών. Στο διάγραμμα 2 αποτυπώνεται ο αριθμός δικαιωμάτων που κατανεμήθηκαν κατά τα έτη 2013-2018.

Διάγραμμα 2: Δικαιώματα που κατανεμήθηκαν δωρεάν σύμφωνα με το άρθρο 10γ

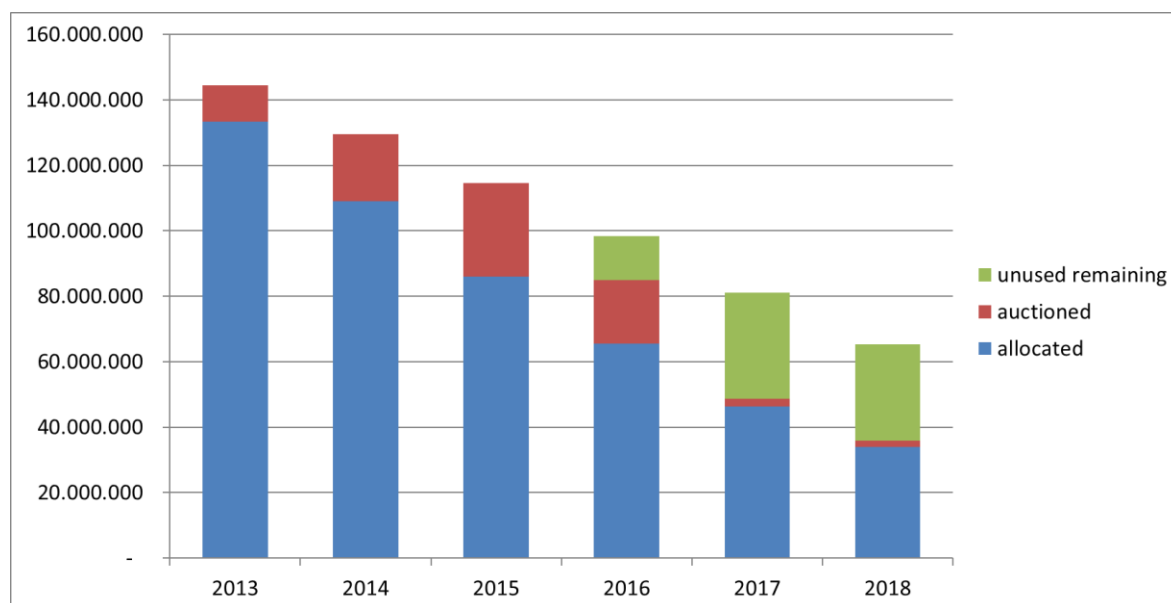

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

Τον Δεκέμβριο του 2018 η Πολωνία ενημέρωσε την Επιτροπή για την πρόθεσή της να θέσει το 2019 σε πλειστηριασμό 55,8 εκατομμύρια από τα μη κατανεμημένα δικαιώματα εκπομπής της βάσει της παρέκκλισης του άρθρου 10γ. Τον Μάιο του 2019 η Πολωνία ενημέρωσε περαιτέρω την Επιτροπή ότι σκοπεύει να προσθέσει 49,52 εκατομμύρια μη κατανεμημένα δικαιώματα του άρθρου 10γ στις ποσότητες των δικαιωμάτων εκπομπής που θα θέσει σε πλειστηριασμό το 2020.

Στο διάγραμμα 3 απεικονίζεται ο βαθμός στον οποίο κατανεμήθηκαν, προστέθηκαν στους πλειστηριασμούς ή παραμένουν μη χρησιμοποιηθέντα (δηλαδή ούτε κατανεμήθηκαν ούτε έχουν προστεθεί ακόμη στους πλειστηριασμούς) τα δικαιώματα του άρθρου 10γ.

Διάγραμμα 3: Διανομή δικαιωμάτων εκπομπής (κατανεμημένα, εκπλειστηριασθέντα, υπόλοιπα μη χρησιμοποιηθέντα)⁴¹

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

	Κατανεμημένα δικαιώματα εκπομπής
	Εκπλειστηριασθέντα δικαιώματα εκπομπής
	Υπόλοιπα μη χρησιμοποιηθέντα δικαιώματα εκπομπής

Στον πίνακα 6 παρουσιάζεται ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής του άρθρου 10γ τα οποία εκπλειστηριάστηκαν την περίοδο 2013-2018, καθώς και ο αριθμός των υπολοίπων μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής.

Πίνακας 6: Μεταχείριση μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων του άρθρου 10γ, 2013-2018⁴²

Κράτος μέλος	Αριθμός δικαιωμάτων του άρθρου 10γ που εκπλειστηριάστηκαν (σε εκατομμύρια)	Αριθμός υπολοίπων μη χρησιμοποιηθέντων δικαιωμάτων εκπομπής (σε εκατομμύρια)
BG	9,5	0,8
CY	0,0	0,0
CZ	0,3	0,1
EE	2,1	0,0
LT	1,1	0,1
PL	55,8	68,9
RO	15,4	2,8
HU	0	0,9
Σύνολο	84,2	73,5

⁴¹ Δεδομένου ότι στα αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνονται ποσότητες προς εκπλειστηριασμό από το χρονοδιάγραμμα πλειστηριασμών του 2019, στο διάγραμμα αποτυπώνονται τα 55,8 εκατομμύρια μη κατανεμημένων δικαιωμάτων εκπομπής τα οποία η Πολωνία ζήτησε να τεθούν σε πλειστηριασμό το 2019.

⁴² Στα αριθμητικά στοιχεία περιλαμβάνονται ποσότητες προς εκπλειστηριασμό από το χρονοδιάγραμμα πλειστηριασμών του 2019 (από τα έτη κατανομής 2013-2018).

Ο αριθμός των μη κατανεμημένων δικαιωμάτων εκπομπής που έχουν τεθεί (ή προγραμματίζεται να τεθούν) σε πλειστηριασμό από τα κράτη μέλη δυνάμει της παρέκκλισης του άρθρου 10γ για κάθε έτος της 3ης περιόδου αναγράφεται στον πίνακα 1.3 στο προσάρτημα 1 του παραρτήματος.

3.1.3. Διεθνή πιστωτικά μόρια

Οι συμμετέχοντες στο ΣΕΔΕ της ΕΕ μπορούν ακόμη να χρησιμοποιούν έως το 2020 διεθνή πιστωτικά μόρια του μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης (ΜΚΑ) και της κοινής εφαρμογής (ΚΕ) του πρωτοκόλλου του Κιότο για την εκπλήρωση μέρους των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ*, υπό ποιοτικούς και ποσοτικούς περιορισμούς. Τα εν λόγω πιστωτικά μόρια είναι χρηματοπιστωτικά μέσα που αντιστοιχούν σε έναν τόνο CO₂ που απομακρύνεται ή μειώνεται από την ατμόσφαιρα ως αποτέλεσμα έργου μείωσης των εκπομπών. Στην 3η περίοδο τα πιστωτικά μόρια δεν επιστρέφονται πλέον άμεσα, αλλά μπορεί να ανταλλάσσονται με δικαιώματα εκπομπής ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους.

Σύμφωνα με τις διατάξεις της αναθεωρημένης οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, τα διεθνή πιστωτικά μόρια δεν θα χρησιμοποιούνται πλέον για τη συμμόρφωση προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά την επόμενη περίοδο εμπορίας.

* Τα έργα του ΜΚΑ και τα έργα της ΚΕ παράγουν πιστωτικά μόρια εκπομπών άνθρακα του Κιότο: πιστοποιημένες μειώσεις των εκπομπών (CER) και μονάδες μείωσης των εκπομπών (ERU) αντίστοιχα.

Αν και η ακριβής ποσότητα των διεθνών δικαιωμάτων πιστωτικών μορίων στη διάρκεια της 2ης και 3ης περιόδου (2008-2020) θα εξαρτηθεί εν μέρει από την ποσότητα των μελλοντικών εξακριβωμένων εκπομπών, οι αναλυτές της αγοράς εκτιμούν ότι θα ανέλθει σε περίπου 1,6 δισεκατομμύρια πιστωτικά μόρια. Στο τέλος Ιουνίου 2019 ο συνολικός αριθμός των διεθνών πιστωτικών μορίων που χρησιμοποιούνται ή ανταλλάσσονται ανέρχεται σε περίπου 1,51 δισεκατομμύρια, αριθμός που υπερβαίνει το 90 % του εκτιμώμενου επιτρεπόμενου ανώτατου ορίου.

Για πλήρη επισκόπηση της ανταλλαγής διεθνών πιστωτικών μορίων, βλ. προσάρτημα 3 του παραρτήματος.

3.2. Ζήτηση: δικαιώματα εκπομπής που αποσύρονται από την κυκλοφορία

Το 2018 οι εκπομπές από εγκαταστάσεις που συμμετέχουν στο ΣΕΔΕ της ΕΕ εκτιμάται ότι μειώθηκαν κατά 4,1 % σε σύγκριση με το 2017 με βάση τις πληροφορίες που έχουν καταχωριστεί στο ενωσιακό μητρώο. Όπως καταδεικνύεται στον πίνακα 7, η μείωση των εκπομπών προήλθε κυρίως από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, ενώ οι εκπομπές από τη βιομηχανία σημείωσαν μόνο ελαφρά μείωση.

Πίνακας 7: Εξακριβωμένες εκπομπές (σε εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂)⁴³

Έτος	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Εξακριβωμένες συνολικές εκπομπές	1 904	1 867	1 908	1 814	1 803	1 750	1 755	1 682
Μεταβολή στο έτος x-1	-1,8 %	-2 %	2,2 %	-4,9 %	-0,6 %	-2,9 %	0,2 %	-4,1 %
Εξακριβωμένες εκπομπές από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας	1 190	1 184	1 125	1 037	1 032	992	985	913
Μεταβολή στο έτος x-1		-0,5 %	-5,0 %	-7,8 %	-0,5 %	-3,8 %	-0,7 %	-7,3 %
Εξακριβωμένες εκπομπές από βιομηχανικές εγκαταστάσεις	715	683	783	777	771	758	769	769
Μεταβολή στο έτος x-1		-4,5 %	14,7 %	-0,9 %	-0,7 %	-1,7 %	1,4 %	-0,1 %
Ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ στην ΕΕ28	1,8 %	-0,4 %	0,3 %	1,8 %	2,3 %	2,0 %	2,5 %	2,0 %

Πηγή: EUTL, στοιχεία για το ΑΕΠ, όπως αναφέρονται στη διεύθυνση

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/table.do?tab=table&init=1&plugin=1&language=en&pcode=tec00115>

(προσπελάστηκε τον Ιούλιο του 2019). Οι εξακριβωμένες εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές αναφέρονται χωριστά στο κεφάλαιο 4.

Κατανομή των εξακριβωμένων εκπομπών του ΣΕΔΕ από εγκαταστάσεις ανά είδος αερίου του θερμοκηπίου (CO₂, N₂O και PFC) παρουσιάζεται στον πίνακα 5.1 στο προσάρτημα 5 του παραρτήματος.

⁴³ Η ταξινόμηση στις κατηγορίες των τομέων της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας και της βιομηχανίας που χρησιμοποιείται στον πίνακα 7 συνάδει με τη στατιστική ονοματολογία NACE για την 4η περίοδο που χρησιμοποιήθηκε για την κατάρτιση του καταλόγου διαρροής άνθρακα για την επόμενη περίοδο εμπορίας.

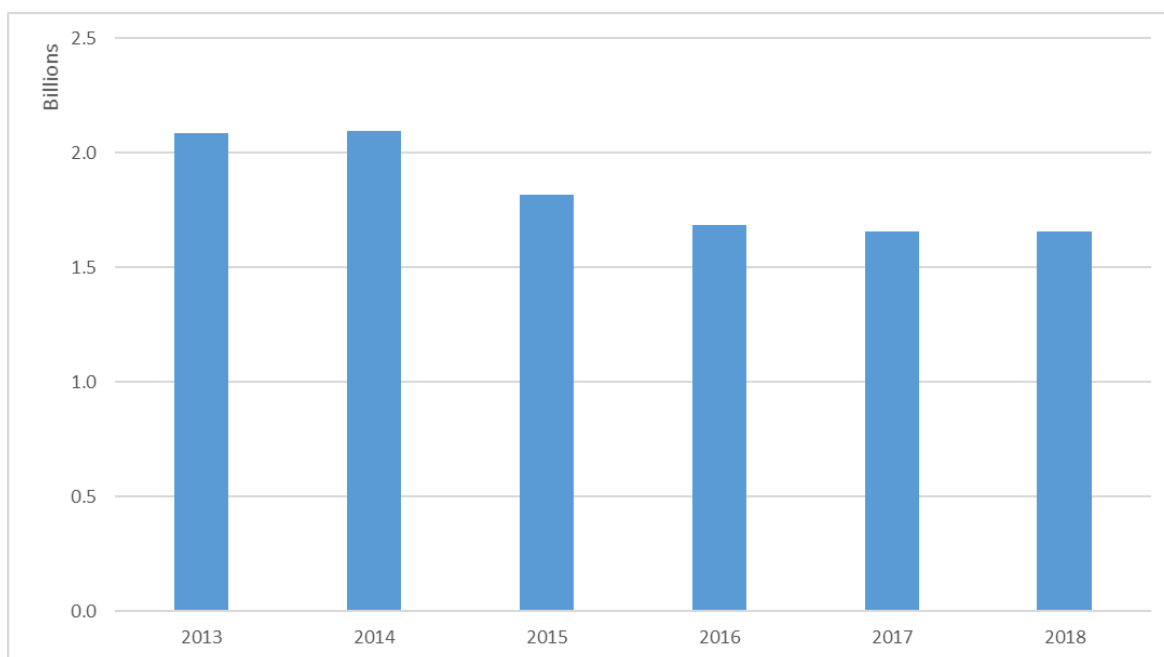
Ο αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που ακυρώθηκαν σε εθελοντική βάση ανήλθε σε 36 559 δικαιώματα εκπομπής το 2018. Συνολικά, έως το τέλος Ιουνίου 2019 είχαν καταγραφεί εθελοντικές ακυρώσεις 345 893 δικαιωμάτων εκπομπής.

3.3. Εξισορρόπηση προσφοράς και ζήτησης

Κατά την έναρξη της 3ης περιόδου το 2013, το ΣΕΔΕ της ΕΕ χαρακτηριζόταν από μεγάλη δομική ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης δικαιωμάτων εκπομπής, η οποία αντιστοιχούσε σε 2,1 δισεκατομμύρια δικαιώματα. Το πλεόνασμα μειώνεται κατά τη διάρκεια της τρέχουσας περιόδου εμπορίας, παραμένοντας σταθερό το 2014 και παρουσιάζοντας στη συνέχεια σημαντική μείωση που διαμορφώθηκε σε 1,78 δισεκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής το 2015, 1,69 δισεκατομμύρια δικαιώματα το 2016 και 1,65 δισεκατομμύρια δικαιώματα το 2017. Το 2018 το πλεόνασμα παρέμεινε στα 1,65 δισεκατομμύρια δικαιώματα.

Στο διάγραμμα 4 παρουσιάζεται η εξέλιξη του πλεονάσματος της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα έως το τέλος του 2018.

Διάγραμμα 4: Εξέλιξη του πλεονάσματος της ευρωπαϊκής αγοράς άνθρακα την περίοδο 2013-2018

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

Για την αντιμετώπιση της διαρθρωτικής ανισορροπίας μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης δικαιωμάτων εκπομπής, το 2015 δημιουργήθηκε ένα αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ)⁴⁴ με στόχο να αυξηθεί η ευελιξία της προσφοράς δικαιωμάτων εκπομπής σε πλειστηριασμό. Στο πλαίσιο της αναθεώρησης του ΣΕΔΕ της ΕΕ⁴⁵ επήλθαν σημαντικές αλλαγές στη λειτουργία του

⁴⁴ Απόφαση (ΕΕ) 2015/1814 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2015, σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/EK, ΕΕ L 264 της 9.10.2015, σ. 1.

⁴⁵ Οδηγία (ΕΕ) 2018/410 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Μαρτίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/EK με σκοπό την ενίσχυση οικονομικά αποδοτικών μειώσεων των εκπομπών και την

ΑΣΑ, όπως επισημαίνεται στο πλαίσιο κειμένου κατωτέρω. Το ΑΣΑ τέθηκε σε λειτουργία στις αρχές του 2019.

Μια βασική έννοια για τη λειτουργία του ΑΣΑ είναι ο συνολικός αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία (ΣΑΔΚ). Δικαιώματα εκπομπής θα προστίθενται στο αποθεματικό όταν ο ΣΑΔΚ υπερβαίνει ένα προκαθορισμένο ανώτατο όριο (833 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής) και θα απελευθερώνονται από το αποθεματικό όταν ο αριθμός είναι χαμηλότερος από ένα προκαθορισμένο κατώτατο όριο (κάτω των 400 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής)*. Έτσι, το ΑΣΑ απορροφά ή απελευθερώνει δικαιώματα εκπομπής εάν ο δείκτης ΣΑΔΚ βρίσκεται έξω από ένα προκαθορισμένο εύρος. Τα παρακρατηθέντα δικαιώματα εκπομπής από την περίοδο 2014-2016**, καθώς και τα λεγόμενα μη κατανεμημένα** δικαιώματα εκπομπής θα μεταφερθούν επίσης στο αποθεματικό.

Ο συνολικός αριθμός των δικαιωμάτων εκπομπής που βρίσκονται σε κυκλοφορία υπολογίζεται για τον προσδιορισμό της απορρόφησης και της απελευθέρωσης στο ΑΣΑ με βάση τον ακόλουθο τύπο:

$$\text{ΣΑΔΚ} = \text{προσφορά} - (\text{ζήτηση} + \text{δικαιώματα εκπομπής στο ΑΣΑ})$$

Τα στοιχεία της προσφοράς και της ζήτησης που χρησιμοποιούνται στον ανωτέρω τύπο περιγράφονται λεπτομερώς στον πίνακα 4.1 στο προσάρτημα 4 του παραρτήματος.

Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ επιφέρει δύο αξιοσημείωτες αλλαγές στη λειτουργία του ΑΣΑ. Πρώτον, το ποσοστό του ΣΑΔΚ που θα τοποθετηθεί στο αποθεματικό από το 2019 έως το 2023 διπλασιάζεται από 12 % σε 24 %. Η εξέλιξη αυτή αυξάνει σημαντικά τον ρυθμό μείωσης του πλεονάσματος. Δεύτερον, από το 2023 δεν θα ισχύουν πλέον τα δικαιώματα εκπομπής που τηρούνται στο ΑΣΑ και υπερβαίνουν τις ποσότητες του προηγούμενου έτους που τέθηκαν σε πλειστηριασμό.

* Ή όταν λαμβάνονται μέτρα βάσει του άρθρου 29α της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ.

** Απόφαση αριθ. 1359/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, που τροποποιεί την οδηγία 2003/87/ΕΚ, διασαφηνίζοντας τις διατάξεις για τον χρόνο διεξαγωγής των πλειστηριασμών δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου, ΕΕ L 343 της 19.12.2013, σ. 1.

*** Μη κατανεμημένα δικαιώματα είναι τα δικαιώματα εκπομπής που δεν κατανέμονται σύμφωνα με το άρθρο 10α παράγραφος 7 της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ, δηλ. τα δικαιώματα εκπομπής που απομένουν στο απόθεμα για τους νεοεισερχομένους και που προκύπτουν από την εφαρμογή του άρθρου 10α παράγραφοι 19 και 20, δηλαδή δικαιώματα εκπομπής που προβλέπονται για δωρεάν κατανομή σε εγκαταστάσεις, τα οποία όμως παραμένουν μη κατανεμημένα λόγω (μερικής) παύσης λειτουργίας ή σημαντικών μειώσεων της παραγωγικής ικανότητας. Τα de facto μη κατανεμημένα δικαιώματα που προκύπτουν από την εφαρμογή του σχετικού συντελεστή διαρροής άνθρακα σε τομείς που δεν συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο της διαρροής άνθρακα κατά την τρέχουσα περίοδο, καθώς και οποιαδήποτε δικαιώματα δεν έχουν κατανεμηθεί βάσει του άρθρου 10γ της οδηγίας για το ΣΕΔΕ, δεν προβλέπεται να τοποθετούνται στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3 της απόφασης (ΕΕ) 2015/1814. Συνεπώς, τα δικαιώματα αυτά δεν καλύπτονται [ανατρέξτε στη σ. 225 της εκτίμησης επιπτώσεων (SWD(2015) 135 final) που συνοδεύει την πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ κατά την 4η περίοδο].

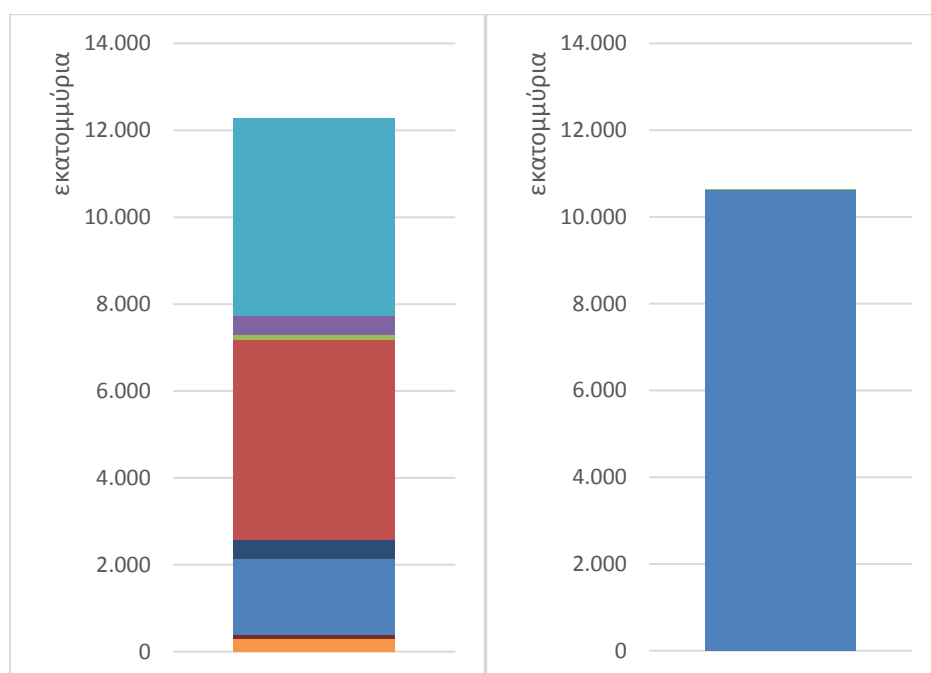
Η έκθεση για την αγορά άνθρακα επιτρέπει την ενοποίηση των δεδομένων της προσφοράς και της ζήτησης που δημοσιεύονται σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα των υποχρεώσεων υποβολής εκθέσεων οι οποίες απορρέουν από την οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ και τις εκτελεστικές της διατάξεις.

Στο διάγραμμα 5 παρουσιάζεται η σύνθεση της προσφοράς και της ζήτησης το 2018. Τα σχετικά δεδομένα δημοσιεύτηκαν επίσης στο πλαίσιο της τρίτης ανακοίνωσης για τον συνολικό αριθμό των δικαιωμάτων εκπομπής σε κυκλοφορία (ΣΑΔΚ) για τους σκοπούς του ΑΣΑ⁴⁶.

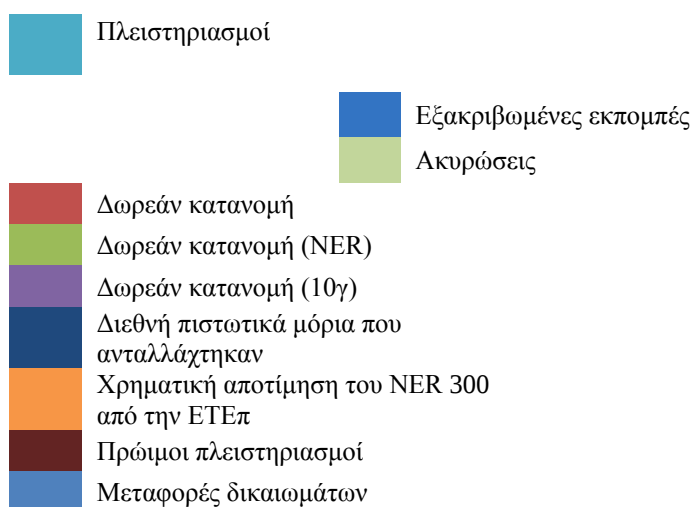
Διάγραμμα 5: Σύνθεση σωρευτικής προσφοράς και ζήτησης έως το τέλος του 2018

Προσφορά (σωρευτική, σε εκατομμύρια)

Ζήτηση (σωρευτική, σε εκατομμύρια)

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

⁴⁶ C(2019) 3288 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516(01)&from=EN)

Στο πλαίσιο της προετοιμασίας για την έναρξη λειτουργίας του ΑΣΑ το 2019, η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά από τα μέσα Μαΐου του 2017⁴⁷ τον ΣΑΔΚ για το προηγούμενο έτος. Τον Μάιο του 2019 δημοσιεύτηκε για τρίτη φορά ο ΣΑΔΚ, ο οποίος ανέρχεται σε 1 654 909 824 δικαιώματα⁴⁸. Η δημοσίευση του 2019 οδηγεί στη συνεχή τοποθέτηση δικαιωμάτων εκπομπής στο ΑΣΑ, μειώνοντας τις ποσότητες που θα τεθούν σε πλειστηριασμό το 2019 και το 2020.

Επομένως, βάσει του ΣΑΔΚ του 2017 και του 2018 και της αναθεωρημένης νομοθεσίας, οι ποσότητες των πλειστηριασμών το 2019 μειώθηκαν κατά σχεδόν 40 % ή σχεδόν 397 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής. Οι ποσότητες των πλειστηριασμών το 2020 θα μειωθούν επίσης με αντίστοιχο τρόπο⁴⁹. Κατά συνέπεια, το 2019 θα τεθούν σε πλειστηριασμό περίπου 30 %⁵⁰ λιγότερα δικαιώματα εκπομπής⁵¹ σε σύγκριση με το 2018. Στο προσάρτημα 8 παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις συνεισφορές στο ΑΣΑ ανά κράτος μέλος για ολόκληρο το 2019, καθώς και για την περίοδο από τον Ιανουάριο έως το Αύγουστο του 2020.

4. ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

Ο κλάδος των αεροπορικών μεταφορών περιλαμβάνεται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ από το 2012. Η αρχική νομοθεσία κάλυπτε όλες τις πτήσεις εντός και εκτός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ). Ωστόσο, η ΕΕ περιόρισε τις υποχρεώσεις για την περίοδο 2012-2016 στις πτήσεις εντός του ΕΟΧ, προκειμένου να στηρίξει την ανάπτυξη ενός παγκόσμιου μέτρου από τον Διεθνή Οργανισμό Πολιτικής Αεροπορίας (ΔΟΠΑ) για τη μείωση των εκπομπών από τις αεροπορικές μεταφορές.

Τον Οκτώβριο του 2016 η συνέλευση του ΔΟΠΑ ενέκρινε ψήφισμα σχετικά με το σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation/CORSIA). Το CORSIA σχεδιάστηκε ως σύστημα αντιστάθμισης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με στόχο να σταθεροποιηθούν οι εκπομπές από τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές στα επίπεδα του 2020. Δεδομένης της εξέλιξης αυτής, η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ τροποποιήθηκε το 2017 ώστε να παραταθεί ο περιορισμός για τις αεροπορικές μεταφορές εντός του ΕΟΧ έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023. Στη συνέχεια, απουσία επανεξέτασης, αναμένεται να επανέλθει στο αρχικό πλήρες πεδίο εφαρμογής.

Η αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με τους πιθανούς

Το 2018 εκχωρήθηκαν δικαιώματα εκπομπής σύμφωνα με το πεδίο εφαρμογής εντός του ΕΟΧ. Η δωρεάν κατανομή ανήλθε σε αριθμό λίγο μεγαλύτερο από 32,3 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής. Ο αριθμός αυτός περιλαμβάνει τη δωρεάν κατανομή (ελαφρώς άνω των 31,2 εκατομμυρίων

⁴⁷ C(2017) 3228 final, [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0513\(01\)&from=EL](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC0513(01)&from=EL)

⁴⁸ C(2019) 3288 final, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516(01)&from=EN)

⁴⁹ Οι ποσότητες που θα προστεθούν στο ΑΣΑ για την περίοδο μεταξύ 1ης Ιανουαρίου και 31ης Αυγούστου 2020 καθορίστηκαν με βάση τη δημοσίευση του δείκτη πλεονάσματος για το 2019 και ανέρχονται σε σχεδόν 265 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής. Οι υπόλοιπες ποσότητες που θα προστεθούν στο ΑΣΑ το 2020 θα καθοριστούν με βάση τη δημοσίευση του δείκτη πλεονάσματος για το 2020.

⁵⁰ Επισημαίνεται ότι οι πραγματικές ποσότητες που τίθενται σε πλειστηριασμό εξαρτώνται επίσης από άλλους παράγοντες, όπως ο πλειστηριασμός υπολοίπων από την παρέκκλιση του άρθρου 10γ και η συμμετοχή χωρών ΕΟΧ/ΕΖΕΣ στο ΣΕΔΕ της ΕΕ.

⁵¹ Λαμβανομένου υπόψη ότι οι ποσότητες των πλειστηριασμών από τον Ιανουάριο έως τον Αύγουστο του 2019 είχαν ήδη μειωθεί από το ΑΣΑ βάσει της τιμής πλεονάσματος του 2017.

δικαιωμάτων εκπομπής) για τους κατεστημένους φορείς εκμετάλλευσης και επιπλέον σχεδόν 1,1 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής που κατανεμήθηκαν από το ειδικό απόθεμα για τους νεοεισερχόμενους και τους ταχέως αναπτυσσόμενους φορείς εκμετάλλευσης. Οι κατανομές από το συγκεκριμένο απόθεμα διπλασιάζονται κατά την περίοδο 2017-2020 διότι αφορούν την πλήρη περίοδο 2013-2020. Η ποσότητα των δικαιωμάτων εκπομπής που τέθηκαν σε πλειστηριασμό το 2018 ήταν περίπου 5,6 εκατομμύρια δικαιώματα.

Οι εξακριβωμένες εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές συνέχισαν να αυξάνονται και ανήλθαν σε 67 εκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα το 2018, δηλαδή αυξήθηκαν κατά 4 % σε σύγκριση με το 2017.

Στον πίνακα 8 παρουσιάζονται συνοπτικά οι εξακριβωμένες εκπομπές, η δωρεάν κατανομή και οι ποσότητες που τέθηκαν σε πλειστηριασμό για τον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών από την έναρξη της 3ης περιόδου.

Πίνακας 8: Εξακριβωμένες εκπομπές και κατανομή δικαιωμάτων στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών

Έτος	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Εξακριβωμένες εκπομπές (σε εκατομμύρια τόνους ισοδυνάμου CO₂)	53,5	54,8	57,1	61,5	64,4	67,0	
Μεταβολή εξακριβωμένων εκπομπών στο έτος x-1		+2,5 %	+4,1 %	+7,6 %	+4,7 %	+4 %	
Δωρεάν κατανομή (EE28 + χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ)⁵²	32,4	32,4	32,1	32,0	33,1	31,2	31,2 ⁵³
Δωρεάν κατανομή από το ειδικό απόθεμα για τους νεοεισερχόμενους και τους ταχέως αναπτυσσόμενους φορείς εκμετάλλευσης	0	0	0	0	1,1	1,1	1,1
Ποσότητες	0	9,3	16,4	5,9	4,7	5,6	2,0 ⁵⁴

⁵² Στα στοιχεία αυτά δεν λαμβάνονται υπόψη όλες οι περιπτώσεις παύσης λειτουργίας φορέων εκμετάλλευσης αεροσκαφών.

⁵³ Η κατανομή για το Ηνωμένο Βασίλειο (4,31 εκατομμύρια δικαιώματα από το σύνολο για το 2019) ανεστάλη λόγω των μέτρων διασφάλισης που ενέκρινε η Επιτροπή για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ (βλ. κεφάλαιο 2.2).

⁵⁴ Έως το τέλος Ιουνίου 2019.

δικαιωμάτων εκπομπής που τέθηκαν σε πλειστηριασμό							
---	--	--	--	--	--	--	--

Πηγές: EUTL, ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, EEX

Το 2013 εκδόθηκε η απόφαση⁵⁵ να περιοριστούν οι υποχρεώσεις για το κλίμα μόνο στις πτήσεις εντός του EOX. Η συμμόρφωση για τον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών αναβλήθηκε για το 2012 και το 2013. Συνεπώς, οι αναβληθείσες ποσότητες δικαιωμάτων εκπομπής του 2012 εκπλειστηριάστηκαν το 2014, ενώ η συμμόρφωση για τις εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές για το 2013 και το 2014 πραγματοποιήθηκε μεταξύ Ιανουαρίου και Απριλίου του 2015.

Τον Ιούνιο του 2018 ο ΔΟΠΑ εξέδωσε τα πρότυπα και τις συνιστώμενες πρακτικές για το σύστημα CORSIA (SARP)⁵⁶. Στα εν λόγω πρότυπα και πρακτικές, καθώς και στα στοιχεία για την εφαρμογή, περιγράφεται λεπτομερώς η λειτουργία του CORSIA. Δεν έχουν εκδοθεί ακόμη σημαντικά στοιχεία για την εφαρμογή, όπως οι επιλέξιμες μονάδες και το πλαίσιο για τα εναλλακτικά καύσιμα. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της, ενώ αναγνωρίζουν και υποστηρίζουν την επίσημη έκδοση των SARP, ακολούθησαν τις διαδικασίες του ΔΟΠΑ για την κοινοποίηση των υφιστάμενων διαφορών⁵⁷ μεταξύ της σχετικής νομοθεσίας της ΕΕ και του CORSIA. Από την 1 Ιανουαρίου 2019 οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών υποχρεούνται να παρακολουθούν και να υποβάλλουν εκθέσεις σχετικά με τις εκπομπές τους και για το σύστημα CORSIA. Το πλαίσιο παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων και επαλήθευσης (ΠΕΕ) του ΣΕΔΕ της ΕΕ αναθεωρήθηκε ώστε να συμπεριληφθεί νομικά δεσμευτική υποχρέωση ειδικά για τον σκοπό αυτόν (βλ. κεφάλαιο 6.1). Με την υιοθέτηση αυτής της ολοκληρωμένης προσέγγισης και για τα δύο μέσα διασφαλίζεται η ελαχιστοποίηση της διοικητικής επιβάρυνσης.

⁵⁵ Απόφαση αριθ. 377/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 2013, για προσωρινή παρέκκλιση από την οδηγία 2003/87/ΕΚ σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 113 της 25.4.2013, σ. 1.

⁵⁶ <https://www.icao.int/environmental-protection/CORSIA/Pages/SARPs-Annex-16-Volume-IV.aspx>

⁵⁷ Απόφαση (ΕΕ) 2018/2027 του Συμβουλίου, της 29ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τη θέση που πρέπει να ληφθεί, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας όσον αφορά την πρώτη έκδοση των διεθνών προτύπων και συνιστώμενων πρακτικών για την προστασία του περιβάλλοντος — σύστημα αντιστάθμισης και μείωσης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τις διεθνείς αεροπορικές μεταφορές (σύστημα CORSIA), ΕΕ L 325 της 20.12.2018, σ. 25-28.

5. ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

Βάσει της αναθεωρημένης οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων* (MiFID2), από τις 3 Ιανουαρίου 2018 τα δικαιώματα εκπομπής ταξινομούνται ως χρηματοπιστωτικά μέσα. Αυτό σημαίνει ότι οι κανόνες που εφαρμόζονται για τις παραδοσιακές χρηματοπιστωτικές αγορές [οι οποίες περιλαμβάνουν τις συναλλαγές παραγώγων άνθρακα στους κορυφαίους χώρους ή εξωχρηματιστηριακά (OTC)] ισχύουν επίσης για το τμήμα άμεσης παράδοσης της δευτερογενούς αγοράς άνθρακα (συναλλαγές δικαιωμάτων εκπομπής για άμεση παράδοση στη δευτερογενή αγορά). Με τον τρόπο αυτό το συγκεκριμένο τμήμα τίθεται σε ισότιμη θέση με την αγορά παραγώγων σε ό,τι αφορά τη διαφάνεια, την προστασία των επενδυτών και την ακεραιότητα. Η εποπτεία στην πρωτογενή αγορά εξακολουθεί να καλύπτεται από τον κανονισμό για τους πλειστηριασμούς, εκτός των θεμάτων που συνδέονται με την κατάχρηση της αγοράς.

Βάσει διαπαραπομπών στους ορισμούς των χρηματοπιστωτικών μέσων της MiFID2, εφαρμόζονται άλλου είδους διατάξεις της νομοθεσίας για τη χρηματοπιστωτική αγορά. Αυτό συμβαίνει ιδίως στην περίπτωση του κανονισμού για την κατάχρηση της αγοράς (ΚΚΑ)**, ο οποίος καλύπτει τις συναλλαγές και τη συμπεριφορά όσον αφορά τα δικαιώματα εκπομπής, τόσο στην πρωτογενή όσο και στη δευτερογενή αγορά. Ομοίως, μια διαπαραπομπή για τη MiFID2 στην οδηγία κατά της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες*** θα συνεπάγεται την υποχρεωτική εφαρμογή ελέγχων της δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη εκ μέρους των εμπόρων άνθρακα με άδειες βάσει της MiFID2 προς τους πελάτες τους στη δευτερογενή αγορά άμεσης παράδοσης για τα δικαιώματα εκπομπής. ****

* Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ.

** Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών της Επιτροπής 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ.

*** Οδηγία (ΕΕ) 2015/849 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, και την κατάργηση της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2006/70/ΕΚ της Επιτροπής.

**** Οι έλεγχοι της δέουσας επιμέλειας είναι ήδη υποχρεωτικοί στην πρωτογενή αγορά, καθώς και στη δευτερογενή αγορά για τα παράγωγα δικαιωμάτων εκπομπής.

Μετά τη μεταρρύθμιση του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την 4η περίοδο, διάφοροι συμμετέχοντες στην αγορά, όπως σημαντικοί οικονομικοί παράγοντες και χρηματιστηριακοί πράκτορες, επανήλθαν στην αγορά. Ο αριθμός των επιλέξιμων συμμετεχόντων για υποβολή προσφορών στους πλειστηριασμούς του κοινού χώρου πλειστηριασμών αυξήθηκε από 73 (Ιανουάριος 2018) σε 79 (Δεκέμβριος 2018). Η συντριπτική πλειονότητα των συμμετεχόντων ήταν φορείς εκμετάλλευσης (73 %), ενώ οι υπόλοιποι ήταν επιχειρήσεις επενδύσεων και πιστωτικά ιδρύματα (19 %), καθώς και πρόσωπα που απαλλάσσονται από τις απαιτήσεις της MiFID (8 %)⁵⁸. Εν είδει σύγκρισης, όταν ξεκίνησαν οι πλειστηριασμοί στο τέλος του 2012 υπήρχαν 42 επιλέξιμοι συμμετέχοντες για υποβολή προσφορών

⁵⁸ Όλα τα στοιχεία προέρχονται από μηνιαίες εκθέσεις του κοινού χώρου πλειστηριασμών (CAP2) προς την Επιτροπή.

στους πλειστηριασμούς, από τους οποίους το 67 % ήταν φορείς εκμετάλλευσης, το 26 % επιχειρήσεις επενδύσεων και πιστωτικά ιδρύματα και το 7 % μη χρηματοοικονομικοί ενδιάμεσοι⁵⁹.

Βάσει των ισχυόντων κανόνων για την κατάχρηση της αγοράς, οι εθνικές αρμόδιες αρχές⁶⁰ είναι υπεύθυνες για την παρακολούθηση της αγοράς, όσον αφορά τόσο τους πλειστηριασμούς όσο και τη δευτερογενή αγορά. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι δράσεις τους συντονίζονται από την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών (ΕΑΚΑΑ), όπως ισχύει και για άλλα χρηματοπιστωτικά μέσα.

Οι εθνικές αρμόδιες αρχές έχουν την εξουσία να επιβάλλουν διορθωτικά μέτρα ή κυρώσεις εάν κρίνουν ότι ορισμένες συμπεριφορές συνεπάγονται κατάχρηση της αγοράς. Προκειμένου οι εν λόγω αρχές να είναι σε θέση να επιτελούν τα καθήκοντά τους όσον αφορά την παρακολούθηση της αγοράς, η νομοθεσία για τις χρηματοπιστωτικές αγορές προβλέπει σειρά απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων και διαφάνειας που διέπουν τους τρόπους διαπραγμάτευσης και τις επιχειρήσεις επενδύσεων. Στο πλαίσιο των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, οι τόποι διαπραγμάτευσης και οι επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει να διαβιβάζουν στις αρμόδιες αρχές λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις συναλλαγές δικαιωμάτων εκπομπής ή παραγώγων τους που πραγματοποιούνται τόσο στους τρόπους διαπραγμάτευσης όσο και εξωχρηματιστηριακά (OTC)⁶¹. Στις απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων περιλαμβάνεται επίσης η υποχρέωση των τόπων διαπραγμάτευσης και των επιχειρήσεων επενδύσεων να παρέχουν στις αρμόδιες αρχές στοιχεία θέσης όσον αφορά τα δικαιώματα εκπομπής⁶². Στο πλαίσιο των απαιτήσεων διαφάνειας, οι τόποι διαπραγμάτευσης και οι επιχειρήσεις επενδύσεων δημοσιοποιούν συναλλακτικά στοιχεία⁶³ και εβδομαδιαία συγκεντρωτικά στοιχεία θέσης⁶⁴.

⁵⁹ Σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 2 του κανονισμού για τους πλειστηριασμούς.

⁶⁰ Ο κατάλογος των εθνικών αρμόδιων αρχών διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/system/files/mar-2014-596-art-22-list_en.pdf

⁶¹ Σύμφωνα με το άρθρο 26 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFIR), οι τόποι διαπραγμάτευσης και οι επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει να υποβάλλουν στις αρμόδιες αρχές λεπτομερή στοιχεία σχετικά με τις συναλλαγές δικαιωμάτων εκπομπής και παραγώγων τους.

⁶² Σκοπός της υποχρέωσης αναφοράς θέσης βάσει του άρθρου 58 της MiFID2 είναι να εξασφαλίζεται η παρακολούθηση των θέσεων που κατέχουν διάφορες κατηγορίες προσώπων όσον αφορά τα δικαιώματα εκπομπής.

⁶³ Σκοπός του καθεστώτος προσυναλλακτικής/μετασυναλλακτικής διαφάνειας που προβλέπεται στα άρθρα 8, 10 και 21 του MiFIR είναι να διασφαλίζεται ότι οι συμμετέχοντες στην αγορά έχουν στη διάθεσή τους περισσότερο αξιόπιστες και προσβάσιμες πληροφορίες σχετικά με τις δυνατότητες διαπραγμάτευσης και τις τιμές.

⁶⁴ Οι δημόσια διαθέσιμες εβδομαδιαίες εκθέσεις σχετικά με τις θέσεις παρέχουν διαφάνεια ως προς την άποψη που ενδέχεται να υιοθετούν για την αγορά ορισμένες κατηγορίες εμπορών.

5.1. Νομικός χαρακτήρας και φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής

Ο νομικός χαρακτήρας και η φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής διαφέρουν από χώρα σε χώρα, καθώς οι δύο αυτές πτυχές δεν καθορίζονται στην οδηγία για το ΣΕΔΕ. Οι χώρες υποχρεούνται να υποβάλλουν σε ετήσια βάση εκθέσεις σχετικά με τα οικεία εθνικά καθεστάτα όσον αφορά τον νομικό χαρακτήρα και τη φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων, στο πλαίσιο των εκθέσεων του άρθρου 21. Παρά την απουσία εναρμόνισης ως προς το σημείο αυτό, το ισχύον κανονιστικό πλαίσιο προβλέπει την αναγκαία νομική βάση για μια ώριμη, διαφανή και ρευστή αγορά άνθρακα, εξασφαλίζοντας παράλληλα τη σταθερότητα και την ακεραιότητα της αγοράς.

Κατόπιν σύστασης του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, τον Ιούλιο του 2019 η Επιτροπή δημοσίευσε μελέτη⁶⁵ σχετικά με τον νομικό χαρακτήρα των δικαιωμάτων εκπομπής. Στην εν λόγω μελέτη, η οποία εκπονήθηκε από ανεξάρτητο σύμβουλο, δεν διαπιστώθηκαν πρακτικά προβλήματα σε σχέση με την απουσία ορισμού του νομικού χαρακτήρα των δικαιωμάτων εκπομπής. Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η υιοθέτηση εναρμονισμένου ορισμού δεν θα παρείχε μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου ούτε θα είχε κατ' ανάγκη αντίκτυπο στη ρευστότητα της αγοράς άνθρακα. Παρότι δεν διατυπώθηκαν συστάσεις για την ανάληψη νομοθετικών πρωτοβουλιών, στη μελέτη προτάθηκε να διασφαλιστεί η παροχή πληροφοριών, συμβουλών, κατάρτισης και ανάπτυξης ικανοτήτων στους φορείς εκμετάλλευσης κατόπιν της ταξινόμησης των δικαιωμάτων εκπομπής ως χρηματοπιστωτικών μέσων βάσει της MiFID2⁶⁶.

Όσον αφορά τη φορολογική μεταχείριση των δικαιωμάτων εκπομπής, τρεις χώρες αναφέρουν ότι εφαρμόζεται φόρος προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) για την εκχώρηση δικαιωμάτων εκπομπής. Σε αντιδιαστολή, καταλογίζεται ΦΠΑ για συναλλαγές δικαιωμάτων εκπομπής στη δευτερογενή αγορά σε 27 συμμετέχουσες χώρες. Η πλειονότητα των χωρών αναφέρουν ότι εφαρμόζουν τον μηχανισμό αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις εγχώριες συναλλαγές που αφορούν δικαιώματα εκπομπής. Η παρέκκλιση του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης μετατοπίζει την ευθύνη για την καταβολή του ΦΠΑ από τον πωλητή στον αγοραστή εμπορεύματος ή υπηρεσίας και συνιστά αποτελεσματική προστασία από την απάτη στον τομέα του ΦΠΑ. Τον Νοέμβριο του 2018 η δυνατότητα εφαρμογής της παρέκκλισης από τα κράτη μέλη παρατάθηκε έως τις 30 Ιουνίου 2022⁶⁷. Τα κράτη μέλη παροτρύνονται να συνεχίσουν την εφαρμογή του μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης ώστε να συνεχίσει να παρέχεται επαρκές επίπεδο προστασίας στην αγορά άνθρακα.

⁶⁵ Η μελέτη διατίθεται εδώ: <https://publications.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/9d985256-a6a9-11e9-9d01-01aa75ed71a1/language-el>

⁶⁶ Οδηγία 2014/65/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ, ΕΕ L 173 της 12.6.2014, σ. 349. Διατίθεται στη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1536584176375&uri=CELEX:02014L0065-20160701>.

⁶⁷ Οδηγία (ΕΕ) 2018/1695 του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2018, για την τροποποίηση της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας όσον αφορά την περίοδο εφαρμογής του προαιρετικού μηχανισμού αντιστροφής της επιβάρυνσης για τις παραδόσεις ορισμένων αγαθών και την παροχή ορισμένων υπηρεσιών που είναι επιδεκτικά απάτης, και του μηχανισμού ταχείας αντίδρασης κατά της απάτης στον τομέα του ΦΠΑ, ΕΕ L 282 της 12.11.2018, σ. 5-7.

6. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ, ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ

Οι απαιτήσεις παρακολούθησης, υποβολής εκθέσεων, επαλήθευσης και διαπίστευσης (ΠΕΕΔ) στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ εναρμονίζονται στον κανονισμό για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων (ΚΠΥΕ)* και στον κανονισμό για την επαλήθευση και τη διαπίστευση (ΚΕΔ)**.

Το σύστημα παρακολούθησης του ΣΕΔΕ της ΕΕ έχει σχεδιαστεί ως προσέγγιση «δομικών στοιχείων» που επιτρέπει υψηλό βαθμό ευελιξίας ώστε οι φορείς εκμετάλλευσης να εξασφαλίζουν οικονομική αποδοτικότητα και ταυτόχρονα να επιτυγχάνεται υψηλή αξιοπιστία των δεδομένων για τις εκπομπές που παρακολουθούνται. Για τον σκοπό αυτόν επιτρέπεται η χρήση διαφόρων μεθόδων παρακολούθησης («βάσει υπολογισμού» ή «βάσει μετρήσεων», καθώς και κατ' εξαίρεση «εφεδρικές προσεγγίσεις»). Είναι δυνατός ο συνδυασμός των μεθόδων για επιμέρους τμήματα της εγκατάστασης. Για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, οι βασιζόμενες σε υπολογισμούς προσεγγίσεις είναι οι μόνες εφικτές, με την κατανάλωση καυσίμων να αποτελεί την κεντρική παράμετρο που πρέπει να καθορίζεται για τις πτήσεις οι οποίες καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η απαίτηση σύμφωνα με την οποία οι εγκαταστάσεις και οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών πρέπει να διαθέτουν εγκεκριμένο από την αρμόδια αρχή σχέδιο παρακολούθησης με βάση τον ΚΠΥΕ δεν επιτρέπει την αυθαίρετη επιλογή των μεθόδων παρακολούθησης και τις χρονικές διακυμάνσεις.

Με τον ΚΕΔ για την 3η περίοδο και μετέπειτα καθιερώνεται σε ολόκληρη την ΕΕ μια εναρμονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τη διαπίστευση των ελεγκτών. Οι ελεγκτές που είναι νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες πρέπει να είναι διαπιστευμένοι σε Εθνικό Οργανισμό Διαπίστευσης (ΕΟΔ), προκειμένου να διενεργούν επαληθεύσεις σύμφωνα με τον ΚΕΔ. Αυτό το ενιαίο σύστημα διαπίστευσης επιτρέπει στους ελεγκτές να ενεργούν με αμοιβαία αναγνώριση σε όλες τις συμμετέχουσες χώρες, με αποτέλεσμα την πλήρη αξιοποίηση της εσωτερικής αγοράς και την εξασφάλιση επαρκούς διαθεσιμότητας συνολικά.

* Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 30.

** Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 600/2012 της Επιτροπής, της 21ης Ιουνίου 2012, για την επαλήθευση των εκθέσεων που αφορούν τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου και τα τονοχιλιόμετρα και για τη διαπίστευση των ελεγκτών σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 181 της 12.7.2012, σ. 1.

6.1. Γενικές εξελίξεις

Η πείρα που έχει αποκομιστεί από την εφαρμογή του ΚΠΥΕ και του ΚΕΔ αναδεικνύει την ανάγκη περαιτέρω βελτίωσης, αποσαφήνισης και απλούστευσης των κανόνων προκειμένου να προαχθεί περαιτέρω η εναρμόνιση, να μειωθεί η διοικητική επιβάρυνση για τους φορείς εκμετάλλευσης και τις συμμετέχουσες χώρες και να ενισχυθεί περισσότερο η αποτελεσματικότητα του συστήματος.

Από τον Φεβρουάριο του 2017 ξεκίνησε διαβούλευση με τις συμμετέχουσες χώρες για την επικαιροποίηση των εν λόγω κανονισμών προκειμένου να πραγματοποιηθούν οι προπαρασκευαστικές εργασίες για την 4η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ και να βελτιωθούν και να

απλουστευθούν οι διαδικασίες ΠΕΕΔ. Η πρώτη επικαιροποίηση πραγματοποιήθηκε το 2018. Προκειμένου να διασφαλιστεί, αφενός, η εφαρμογή συστήματος επαλήθευσης για τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τη δωρεάν κατανομή το 2019 και, αφετέρου, η επικαιροποίηση του συστήματος ΠΕΕΔ πριν από την έναρξη της συλλογής δεδομένων για το σύστημα CORSIA (βλ. κεφάλαιο 4), οι αναθεωρημένες εκδόσεις του ΚΠΥΕ⁶⁸ και του ΚΕΔ⁶⁹ άρχισαν να ισχύουν από την 1η Ιανουαρίου 2019. Επί του παρόντος βρίσκονται σε εξέλιξη περαιτέρω εργασίες και διαβουλεύσεις ώστε η διαδικασία αναθεώρησης της ΠΕΕΔ να ολοκληρωθεί αρκετά πριν από την έναρξη της 4ης περιόδου.

Η αποτελεσματικότητα του συστήματος συμμόρφωσης έχει βελτιωθεί από τότε που ο ΚΠΥΕ επέτρεψε στις χώρες να καταστήσουν υποχρεωτική την ηλεκτρονική υποβολή εκθέσεων. Το 2019, 17 συμμετέχουσες χώρες ανέφεραν τη χρήση ηλεκτρονικών υποδειγμάτων ή ειδικών μορφότυπων αρχείων για τα σχέδια παρακολούθησης, τις εκθέσεις εκπομπών, τις εκθέσεις επαλήθευσης και/ή τις εκθέσεις βελτίωσης με βάση τις ελάχιστες απαιτήσεις που έχει καθορίσει η Επιτροπή. 13 συμμετέχουσες χώρες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν κάποια μορφή αυτοματοποιημένου συστήματος ΤΠ για την υποβολή εκθέσεων στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ.

6.2. Εφαρμογή της παρακολούθησης

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2019, οι περισσότερες εγκαταστάσεις χρησιμοποιούν τη βασιζόμενη σε υπολογισμούς μεθοδολογία⁷⁰. Μόνο 182 εγκαταστάσεις (1,7 %) σε 23 χώρες ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν συστήματα συνεχούς μέτρησης εκπομπών, κυρίως στη Γερμανία, τη Γαλλία και την Τσεχική Δημοκρατία. Ενώ ο αριθμός των χωρών είναι ο ίδιος με το προηγούμενο έτος, συνολικά τρεις επιπλέον εγκαταστάσεις χρησιμοποιούν την προσέγγιση αυτή.

Μόνο 11 χώρες ανέφεραν τη χρήση της εφεδρικής προσέγγισης από 38 εγκαταστάσεις και για περίπου 2,6 εκατομμύρια τόνους CO_{2e} (σε σύγκριση με 3,4 εκατομμύρια τόνους CO_{2e} το προηγούμενο έτος). Μία εγκατάσταση στις Κάτω Χώρες είναι υπεύθυνη για το 31 % των συνολικών εκπομπών που αναφέρθηκαν σε σχέση με την εφεδρική μεθοδολογία.

Η συντριπτική πλειονότητα των εγκαταστάσεων πληρούν τις προκαθορισμένες τιμές της κατώτατης βαθμίδας βάσει του ΚΠΥΕ⁷¹. Μόνο 97 εγκαταστάσεις κατηγορίας Γ (έναντι 106 το προηγούμενο έτος), ήτοι το 13,4 % του συνόλου, αναφέρθηκε ότι αποκλίνουν για τουλάχιστον μία παράμετρο από την απαίτηση εφαρμογής των ανώτατων βαθμίδων για τις μείζονες ροές πηγής. Οι αποκλίσεις αυτές επιτρέπονται μόνον εάν ο φορέας εκμετάλλευσης αποδεικνύει ότι η ανώτατη βαθμίδα δεν είναι τεχνικά εφικτή ή συνεπάγεται αδικαιολόγητο κόστος. Εφόσον οι όροι αυτοί δεν ισχύουν πλέον, ο φορέας εκμετάλλευσης θα πρέπει να βελτιώσει αναλόγως το σύστημα παρακολούθησής του. Το 2013

⁶⁸ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/2066 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2018, για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατ' εφαρμογή της οδηγίας 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής, ΕΕ L 334 της 31.12.2018, σ. 1-93.

⁶⁹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2018/2067 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2018, σχετικά με την επαλήθευση των δεδομένων και τη διαπίστευση των ελεγκτών σύμφωνα με την οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, ΕΕ L 334 της 31.12.2018, σ. 94-134.

⁷⁰ Ο κύριος λόγος είναι ότι η βασιζόμενη σε μετρήσεις μεθοδολογία προϋποθέτει την κινητοποίηση σημαντικών πόρων και τεχνογνωσίας για τη συνεχή μέτρηση της συγκέντρωσης των αντίστοιχων αερίων του θερμοκηπίου, που πολλοί μικρότεροι φορείς εκμετάλλευσης δεν διαθέτουν.

⁷¹ Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής απαιτεί από όλους τους φορείς εκμετάλλευσης να πληρούν ορισμένες ελάχιστες βαθμίδες, ενώ οι μεγαλύτερες πηγές εκπομπών οφείλουν να πληρούν υψηλότερες βαθμίδες (με πιο αξιόπιστη ποιότητα δεδομένων), αν και, για λόγους οικονομικής αποδοτικότητας, για τις μικρότερες πηγές ισχύουν λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις.

το 16 % των εγκαταστάσεων κατηγορίας Γ αναφέρθηκε ότι δεν πληρούσαν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο τις ανώτατες βαθμίδες. Ως εκ τούτου, παρατηρείται βελτίωση της συμμόρφωσης των εγκαταστάσεων κατηγορίας Γ όσον αφορά τις ανώτατες βαθμίδες από την αρχή της 3ης περιόδου.

Αντιστοίχως, στις εκθέσεις που υποβλήθηκαν από 22 συμμετέχουσες χώρες αναφέρεται ότι επιτρέπουν κάποια μορφή απόκλισης από τις απαιτήσεις προκαθορισμένων τιμών του ΚΠΥΕ σε συνολικό ποσοστό 19 % των εγκαταστάσεων κατηγορίας Β, έναντι 21 % κατά το προηγούμενο έτος και 22 % το προπροηγούμενο έτος, γεγονός που καταδεικνύει σταθερή βελτίωση της συμμόρφωσης όσον αφορά τις ανώτατες βαθμίδες.

6.3. Διαπιστευμένη επαλήθευση

Στις εκθέσεις του άρθρου 21 δεν αναφέρεται ο συνολικός αριθμός των ελεγκτών. Ωστόσο, η Ευρωπαϊκή Συνεργασία για τη Διαπίστευση (ΕΣΔ) παρέχει κεντρικό σύνδεσμο προς τους αρμόδιους Εθνικούς Οργανισμούς Διαπίστευσης (ΕΟΔ) και τους οικείους καταλόγους διαπιστευμένων ελεγκτών για το ΣΕΔΕ της ΕΕ⁷².

Η αμοιβαία αναγνώριση των ελεγκτών μεταξύ συμμετεχουσών χωρών εφαρμόζεται με επιτυχία: 24 χώρες ανέφεραν ότι στο έδαφός τους δραστηριοποιείται τουλάχιστον ένας αλλοδαπός ελεγκτής.

Διαπιστώνεται υψηλό επίπεδο συμμόρφωσης των ελεγκτών με τις διατάξεις του ΚΕΔ. Η Πολωνία ανέφερε μία περίπτωση αναστολής διαπίστευσης ελεγκτή, ενώ καμία χώρα δεν ανέφερε περιπτώσεις ανάκλησης διαπίστευσης το 2018, έναντι μίας αναστολής και τριών ανακλήσεων το 2017. Η Γερμανία, η Γαλλία και η Πολωνία ανέφεραν περιορισμό της έκτασης της διαπίστευσης δύο, ενός και τριών ελεγκτών αντίστοιχα για το 2018, έναντι δύο ελεγκτών από την Πολωνία το 2017.

Δέκα χώρες ανέφεραν περιπτώσεις καταγγελιών εις βάρος ελεγκτών κατά το τρέχον έτος (μία παραπάνω σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος). Ωστόσο, ο συνολικός αριθμός καταγγελιών (71) είναι κατά 14 % μικρότερος. Το 93 % των καταγγελιών αναφέρεται ότι διευθετήθηκαν (το προηγούμενο έτος το ποσοστό αυτό ανερχόταν στο 95 %). Δέκα χώρες ανέφεραν ότι διαπιστώθηκαν ελλείψεις συμμόρφωσης εκ μέρους των ελεγκτών στο πλαίσιο της διαδικασίας ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των ΕΟΔ και των αρμόδιων αρχών (έναντι δώδεκα το προηγούμενο έτος).

7. ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΡΥΘΜΙΣΕΩΝ

Οι συμμετέχουσες χώρες στο ΣΕΔΕ της ΕΕ χρησιμοποιούν διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά τις αρχές που είναι αρμόδιες για την εφαρμογή του. Σε ορισμένες χώρες εμπλέκονται πολλές τοπικές αρχές, ενώ σε άλλες ακολουθείται πολύ πιο συγκεντρωτική προσέγγιση.

Σύμφωνα με τις εκθέσεις του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2019, στην εφαρμογή του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε κάθε χώρα συμμετείχαν κατά μέσο όρο πέντε αρμόδιες αρχές⁷³. Όσον αφορά τον συντονισμό μεταξύ των αρχών, αναφέρθηκαν διαφορετικά εργαλεία όπως, μεταξύ άλλων, νομοθετικές πράξεις για την κεντρική διαχείριση των σχεδίων παρακολούθησης (σε 14 χώρες), δεσμευτικές οδηγίες και καθοδήγησης από κεντρική αρμόδια αρχή στις τοπικές αρχές (σε 10 χώρες) και τακτικές ομάδες

⁷² Κατάλογος της ΕΣΔ με τα εθνικά σημεία πρόσβασης στους διαπιστευμένους ελεγκτές των ΕΟΔ για το ΣΕΔΕ της ΕΕ: <https://european-accreditation.org/national-accreditation-bodies-having-successfully-undergone-peer-evaluation-by-ea/>

⁷³ Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι χώρες ενδέχεται να αναφέρουν ένα σύνολο περισσότερων της μίας περιφερειακών/τοπικών αρχών ως μία αρμόδια αρχή.

εργασίας ή συνεδριάσεις μεταξύ των αρχών (σε 15 χώρες). Επτά χώρες ανέφεραν ότι δεν εφαρμόζεται κανένα τέτοιο εργαλείο.

Όσον αφορά τα διοικητικά τέλη που χρεώνονται σε σχέση με την αδειοδότηση και την έγκριση σχεδίων παρακολούθησης, 13 χώρες –μία λιγότερη σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος– ανέφεραν το 2019 ότι δεν χρεώνουν τέλη στους φορείς εκμετάλλευσης εγκαταστάσεων (CY, DE, EE, EL, IE, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK). Χωρίς διαφοροποίηση σε σχέση με το προηγούμενο έτος, οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών δεν καταβάλλουν τέλη σε 15 χώρες (BE, CY, CZ, DE, EE, ES, EL, LI, LT, LU, LV, MT, NL, SE, SK). Οι επιβαρύνσεις διαφέρουν σημαντικά ανάλογα με τη χώρα και το είδος των υπηρεσιών καθώς κυμαίνονται από 5 EUR έως 6913,31 EUR για την αδειοδότηση και την έγκριση σχεδίων παρακολούθησης εγκαταστάσεων και από 5 EUR έως 2 400 EUR για την ίδια υπηρεσία για φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών.

Συνολικά, η διοικητική οργάνωση του ΣΕΔΕ των συμμετεχουσών χωρών είναι σε μεγάλο βαθμό αποτελεσματική. Η επικοινωνία και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών, μεταξύ άλλων μέσω των δραστηριοτήτων του φόρουμ συμμόρφωσης και της ετήσιας διάσκεψης συμμόρφωσης του ΣΕΔΕ της ΕΕ, θα πρέπει να εξακολουθήσουν να ενισχύονται και να ενθαρρύνονται.

8. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΒΟΛΗ

Η οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ προβλέπει χρηματική κύρωση υπό μορφή προστίμου για υπέρβαση εκπομπών ύψους 100 EUR (υποκείμενου σε τιμαριθμική αναπροσαρμογή) για κάθε τόνο εκπεμπόμενου CO₂ για τον οποίο δεν έχει επιστραφεί δικαίωμα εκπομπής εγκαίρως. Άλλες κυρώσεις που επιβάλλονται για παραβάσεις στην εφαρμογή του ΣΕΔΕ της ΕΕ καθορίζονται βάσει των εθνικών διατάξεων της εκάστοτε χώρας.

Το ΣΕΔΕ της ΕΕ χαρακτηρίζεται από πολύ υψηλό ποσοστό συμμόρφωσης: κάθε χρόνο, περίπου το 99 % των εκπομπών καλύπτονται εμπρόθεσμα από τον απαιτούμενο αριθμό δικαιωμάτων. Το 2018 λιγότερο από το 0,5 % των εγκαταστάσεων που δήλωσαν εκπομπές δεν παρέδωσαν δικαιώματα που να καλύπτουν το σύνολο των εκπομπών τους μέχρι τη λήξη της προθεσμίας, στις 30 Απριλίου 2019. Στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών συμμορφώθηκαν οι φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών που ήταν υπεύθυνοι για το 99,1 % των εκπομπών του κλάδου αεροπορικών μεταφορών που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Οι φορείς εκμετάλλευσης που δεν συμμορφώθηκαν ήταν κατά κανόνα μικρού μεγέθους ή σταμάτησαν τη λειτουργία τους το 2018.

Οι αρμόδιες αρχές εξακολουθούν να διεξάγουν διάφορους ελέγχους συμμόρφωσης στις ετήσιες εκθέσεις εκπομπών. Βάσει των εκθέσεων του άρθρου 21 που υποβλήθηκαν το 2019, όλες οι συμμετέχουσες χώρες ελέγχουν τις ετήσιες εκθέσεις εκπομπών ως προς την πληρότητά τους (100 % των εκθέσεων, εκτός της BE 31 %, της ES 95 %, της FR 99 % και της SE 1 %). Επιπλέον, από τις εκθέσεις προκύπτει ότι, κατά μέσο όρο, οι χώρες ελέγχουν περίπου το 80 % των εκθέσεων ως προς τη συνέπειά τους έναντι των σχεδίων παρακολούθησης (όλες εκτός της HR) και περίπου το 75 % έναντι των δεδομένων κατανομής (όλες οι χώρες εκτός από τις FI, HR, MT, NO και SE). Είκοσι τέσσερις χώρες ανέφεραν ότι διενεργούν επίσης ελέγχους διασταύρωσης με άλλα δεδομένα.

Οι αρμόδιες αρχές σε 12 χώρες προέβησαν σε συντηρητικές εκτιμήσεις σχετικά με ελλιπή δεδομένα σε 57 περιπτώσεις εγκαταστάσεων (περίπου το 0,5 % του συνόλου των εγκαταστάσεων), όπως είχε γίνει αντιστοίχως για 52 εγκαταστάσεις (0,5 %) το 2017 και 57 εγκαταστάσεις (0,5 %) το 2016. Η αναφερθείσα ποσότητα των σχετικών εκπομπών του 2018 ανήλθε σε 11,2 εκατομμύρια τόνους CO₂

(έναντι 2,8 εκατομμυρίων τόνων CO₂ το 2017), ήτοι περίπου 0,7 % των συνολικών εκπομπών (έναντι 0,2 % το 2017). Η συνηθέστερη αιτιολόγηση για τις συντηρητικές εκτιμήσεις ήταν η έλλειψη έκθεσης εκπομπών έως τις 31 Μαρτίου ή η μη πλήρης συμμόρφωση των εκθέσεων εκπομπών με τις απαιτήσεις των ΚΠΥΕ/ΚΕΔ.

Συντηρητικές εκτιμήσεις σχετικά με ελλιπή δεδομένα στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών αναφέρθηκαν μόνο από επτά χώρες για 31 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (4,7 % του συνόλου) και το 4,7 % των εκπομπών από τις αεροπορικές μεταφορές.

Οι έλεγχοι που διενεργούνται από τις αρμόδιες αρχές εξακολουθούν να είναι σημαντικοί και ως συμπλήρωμα στο έργο των ελεγκτών. Για το έτος 2018, όλες οι χώρες επιβεβαίωσαν ότι διενεργούν περαιτέρω ελέγχους στην περίπτωση των εγκαταστάσεων. Οι περισσότερες χώρες ανέφεραν ότι ακολουθούν παρόμοια προσέγγιση και για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (όλες εκτός των CY, EE, EL, IT και LI). Οι περισσότερες χώρες (όλες εκτός των EL, IEL, IT, LU και MT) ανέφεραν ότι διενήργησαν επιτόπιους ελέγχους σε εγκαταστάσεις το 2018.

Για το 2018 η εφαρμογή του προστίμου για υπέρβαση εκπομπών αναφέρθηκε για 36 εγκαταστάσεις σε δέκα χώρες (BG 1, CZ 2, FR 1, IE 2, IT 5, NL 1, PL 2, PT 7, RO 4, UK 11). Όσον αφορά τις αεροπορικές μεταφορές, κυρώσεις για υπέρβαση εκπομπών αναφέρθηκαν για 26 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών (DE 2, FR 1, IT 9, LT 1, NL 1, PT 8, SI 1 και UK 3).

Δώδεκα χώρες επιβεβαίωσαν την επιβολή κυρώσεων (πέραν των κυρώσεων για υπέρβαση εκπομπών) το 2018. Δεν αναφέρθηκαν ποινές φυλάκισης, αλλά καταγράφηκαν πρόστιμα, οχλήσεις και τελικές προειδοποιήσεις προς 36 εγκαταστάσεις και 26 φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών, συνολικού ύψους 5,4 εκατ. EUR⁷⁴.

Οι συνηθέστερες παραβάσεις που αναφέρθηκαν για το 2018 ήταν η απουσία δεόντως εγκεκριμένου σχεδίου παρακολούθησης (9 περιπτώσεις), η λειτουργία χωρίς άδεια (8), η μη συμμόρφωση με τους όρους της άδειας (6) και η μη υποβολή εκθέσεων για τις εξακριβωμένες ετήσιες εκπομπές εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας (5).

Όπως είχε αναφερθεί το προηγούμενο έτος, στις αρχές του 2018 ξεκίνησε η πέμπτη αξιολόγηση του κύκλου συμμόρφωσης προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ, με στόχο να προσδιοριστούν ζητήματα συμμόρφωσης προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ στο επίπεδο των συμμετεχουσών χωρών και να παρασχεθεί στήριξη στις εν λόγω χώρες ώστε να βελτιώσουν την εφαρμογή του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η αξιολόγηση θα ολοκληρωθεί στα τέλη του 2019.

9. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

Το 2018 σηματοδοτήθηκε από την επίτευξη σημαντικής προόδου όσον αφορά τη θέσπιση των εκτελεστικών διατάξεων για την 4η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ. Κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους θεσπίστηκαν διατάξεις σχετικά με τη διαρροή άνθρακα, τη δωρεάν κατανομή, τους πλειστηριασμούς, τη σύσταση του Ταμείου Καινοτομίας, καθώς και σχετικά με την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση. Οι υπόλοιποι εκτελεστικοί κανόνες ολοκληρώνονται επί του παρόντος με ταχείς ρυθμούς και προβλέπεται ότι θα εκδοθούν πριν από την έναρξη της νέας περιόδου εμπορίας τον Ιανουάριο του 2021.

⁷⁴ Στο σύνολο αυτό δεν περιλαμβάνονται τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών στην Πορτογαλία καθώς το ύψος των προστίμων δεν είχε ακόμη προσδιοριστεί διότι η διαδικασία επιβολής κυρώσεων ήταν σε εξέλιξη.

Το 2018 σηματοδοτήθηκε επίσης από σημαντική πτώση των εκπομπών από εγκαταστάσεις που καλύπτονται από το ΣΕΔΕ της ΕΕ. Η μείωση της τάξης του 4,1 % έναντι του 2017 προήλθε κυρίως από την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας, ενώ οι εκπομπές από τη βιομηχανία σημείωσαν ελαφρά μόνο μείωση. Ωστόσο, οι εξακριβωμένες εκπομπές από τις αεροπορικές μεταφορές συνέχισαν να αυξάνονται το 2018, καταγράφοντας αύξηση κατά 3,9 % σε σύγκριση με το 2017.

Οι νομοθετικές τροποποιήσεις που συμφωνήθηκαν τα τελευταία έτη για την αντιμετώπιση του πλεονάσματος δικαιωμάτων εκπομπής εξακολουθούν να αποφέρουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Ο δείκτης πλεονάσματος του αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς δημοσιεύτηκε για τρίτη φορά το 2019 και, σε συνδυασμό με τον δείκτη του 2017, οδήγησε σε μείωση των ποσοτήτων των πλειστηριασμών κατά σχεδόν 40 % ή σχεδόν 397 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής το 2019. Κατά συνέπεια, το 2019 θα τεθούν σε πλειστηριασμό περίπου 30 % λιγότερα δικαιώματα εκπομπής σε σύγκριση με το 2018.

Οι θετικές εξελίξεις όσον αφορά τις συγκεκριμένες πτυχές αποτυπώθηκαν στην αύξηση της εμπιστοσύνης των συμμετεχόντων στην αγορά και συνέχισαν να ενισχύουν την τιμή του άνθρακα. Η υψηλότερη τιμή των δικαιωμάτων εκπομπής οδήγησε σε σημαντική αύξηση των συνολικών εσόδων των κρατών μελών από τους πλειστηριασμούς· συγκεκριμένα, τα συνολικά έσοδα που προέκυψαν το 2018 ήταν υπερδιπλάσια των εσόδων που προέκυψαν το 2017.

Το 2018 η συμμόρφωση προς το ΣΕΔΕ της ΕΕ διατηρήθηκε σε εξαιρετικά υψηλά επίπεδα, δεδομένου ότι το ποσοστό συμμόρφωσης υπερέβη το 99 %, τόσο για τις σταθερές εγκαταστάσεις όσο και για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών. Η αρχιτεκτονική του ΣΕΔΕ της ΕΕ παρέμεινε εύρωστη και η διοικητική οργάνωση σε όλα τα κράτη μέλη αποδείχθηκε αποτελεσματική.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την ευρωπαϊκή αγορά άνθρακα και θα παρουσιάσει την επόμενη έκθεση στα τέλη του 2020.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Προσάρτημα 1

Πίνακας 1.1: Αριθμός δωρεάν δικαιωμάτων που καταναμήθηκαν για τον εκσυγχρονισμό του τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας

	Αριθμός δωρεάν δικαιωμάτων που ζητήθηκαν από τα κράτη μέλη σύμφωνα με το άρθρο 10γ					
Κράτος μέλος	2013	2014	2015	2016	2017	2018
BG	11 009 416	9 779 243	8 259 680	6 593 238	3 812 436	2 471 297
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657
CZ	25 285 353	22 383 398	20 623 005	15 831 329	11 681 994	7 661 840
EE	5 135 166	4 401 568	3 667 975	2 934 380	2 055 614	38 939
HU	7 047 255 ⁷⁵	ά.α.	ά.α.	ά.α.	ά.α.	ά.α.
LT	322 449	297 113	269 475	237 230	200 379	158 922
PL	65 992 703	52 920 889	43 594 320	31 621 148	21 752 908	31 942 281
RO	15 748 011	8 591 461	9 210 797	7 189 961	6 222 255	3 778 439
Σύνολο	133 059 430	100 568 867	87 532 554	65 990 706	46 985 124	46 987 375

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

Πίνακας 1.2: Μέγιστος αριθμός δωρεάν δικαιωμάτων ανά έτος δυνάμει της παρέκκλισης από τους πλήρεις πλειστηριασμούς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας

Κράτος μέλος	Μέγιστος αριθμός δικαιωμάτων ανά έτος							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Σύνολο
BG	13 542 000	11 607 428	9 672 857	7 738 286	5 803 714	3 869 143	1 934 571	54 167 999
CY	2 519 077	2 195 195	1 907 302	1 583 420	1 259 538	935 657	575 789	10 975 978
CZ	26 916 667	23 071 429	19 226 191	15 380 953	11 535 714	7 690 476	3 845 238	107 666 668
EE	5 288 827	4 533 280	3 777 733	3 022 187	2 266 640	1 511 093	755 547	21 155 307
HU	7 047 255	0	0	0	0	0	0	7 047 255
LT	582 373	536 615	486 698	428 460	361 903	287 027	170 552	2 853 628
PL	77 816 756	72 258 416	66 700 076	60 030 069	52 248 393	43 355 049	32 238 370	404 647 129
RO	17 852 479	15 302 125	12 751 771	10 201 417	7 651 063	5 100 708	2 550 354	71 409 917
Σύνολο	151 565 434	129 504 488	114 522 628	98 384 792	81 126 965	62 749 153	42 070 421	679 923 881

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

⁷⁵ Η HU έκανε χρήση της παρέκκλισης του άρθρου 10γ μόνο το 2013.

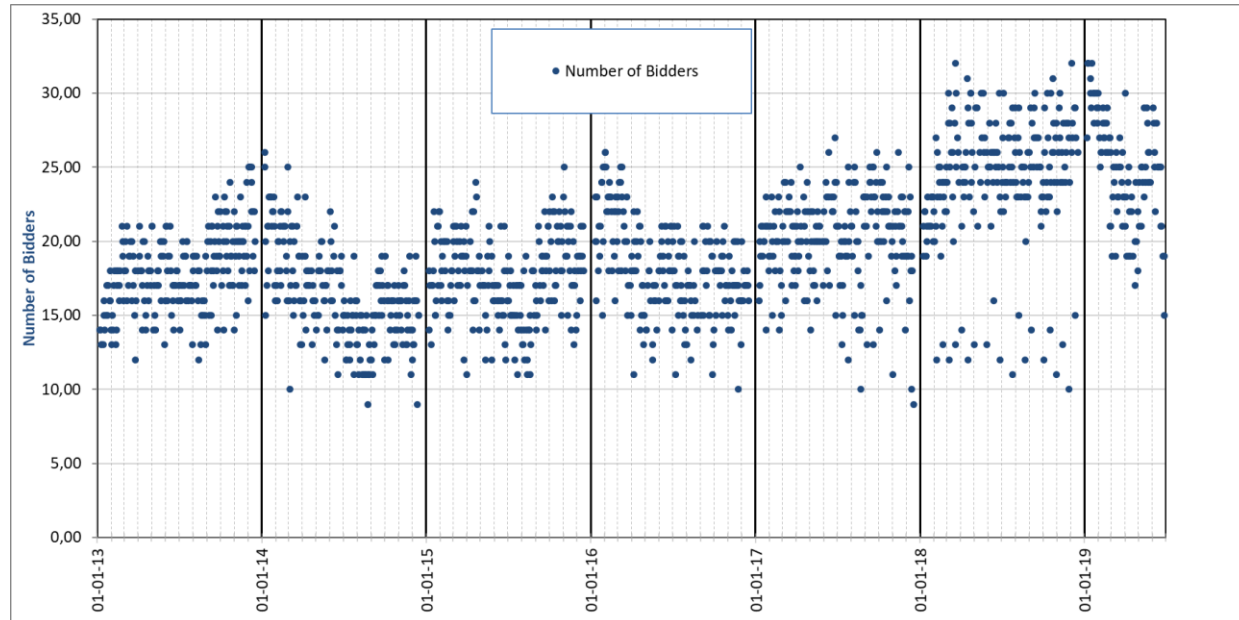
Πίνακας 1.3: Αριθμός μη χρησιμοποιηθέντων δωρεάν δικαιωμάτων δυνάμει της παρέκκλισης από τους πλήρεις πλειστηριασμούς για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας που έχουν τεθεί ή προγραμματίζεται να τεθούν σε πλειστηριασμό την περίοδο 2013-2020⁷⁶

Μη χρησιμοποιηθέντα δικαιώματα του άρθρου 10γ που τέθηκαν σε πλειστηριασμό						
Κράτος μέλος	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BG	5 444 169	1 461 360	920 823	604 908	1 386 372	0
CY	0	0	0	0	0	0
CZ	0	90 694	77 741	66 740	54 550	80 295
EE	0	188 682	134 897	1 767 499	761 088	50 026
LT	259 924	0	456 725	191 229	161 522	128 105
PL	1 196	0	7 491	0	55 800 000	49 520 000
RO	2 104 468	6 710 664	3 540 974	3 011 456	0	0
HU	0	0	0	0	0	0

Πηγή: ΓΔ Δράσης για το Κλίμα

Προσάρτημα 2

Διάγραμμα 2.1: Αριθμός προσφερόντων στους πλειστηριασμούς γενικών δικαιωμάτων εκπομπής από το 2013 έως τις 30 Ιουνίου 2019

Πηγή: EEX

- Αριθμός προσφερόντων

⁷⁶ Το 2013 και το 2014 δεν τέθηκαν σε πλειστηριασμό μη χρησιμοποιηθέντα δικαιώματα του άρθρου 10γ.

Πίνακας 2.1: Έσοδα των κρατών μελών από τους πλειστηριασμούς που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο 2012-2018⁷⁷

Έσοδα από τους πλειστηριασμούς δικαιωμάτων εκπομπής την περίοδο 2012-2018 (σε εκατ. EUR)														
	2012		2013		2014		2015		2016		2017		2018	
	Γενικά (πρώιμοι πλειστηριασ μοί)	Αεροπορικές μεταφορές (πρώιμοι πλειστηριασ μοί)	Γενικά	Αεροπορι κές μεταφορέ ς	Γενικά	Αεροπορι κές μεταφορέ ς	Γενικά	Αεροπορι κές μεταφορέ ς	Γενικά	Αεροπορι κές μεταφορέ ς	Γενικά	Αεροπορι κές μεταφορέ ς	Γενικά	Αεροπορι κές μεταφορέ ς
AT	11,05	0,00	55,75	0,00	52,17	1,18	76,24	2,36	58,81	0,65	78,74	0,69	208,20	2,16
BE	0,00	0,00	114,99	0,00	95,03	2,05	138,96	2,69	107,14	0,74	143,52	0,79	379,00	2,47
BG	22,14	0,00	52,63	0,00	36,19	0,22	120,91	0,91	85,08	0,25	130,15	0,27	367,34	0,83
CY	1,58	0,00	0,35	0,00	0,43	0,30	0,00	1,42	0,00	0,39	6,15	0,41	24,66	1,30
HR	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	86,40	0,49	20,09	0,16	26,97	0,18	70,96	0,55
CZ	0,00	0,00	0,00	0,00	55,24	0,47	110,30	1,20	117,63	0,33	199,43	0,35	583,33	1,10
DE	166,18	17,52	791,25	0,00	749,97	0,00	1 093,31	16,87	845,74	4,65	1 141,74	5,07	2 565,34	16,31
DK	1,07	0,00	56,06	0,00	46,93	1,16	68,64	2,71	52,93	0,74	70,93	0,79	187,32	2,48
EE	0,00	0,00	18,07	0,00	7,41	0,04	21,13	0,15	23,57	0,04	39,31	0,05	139,89	0,14
EL	14,84	0,00	147,64	0,00	129,97	1,10	190,17	4,99	146,68	1,37	196,57	1,46	518,96	4,57
ES	68,53	0,00	346,11	0,00	323,53	6,56	473,20	16,32	364,97	4,48	488,78	4,77	1 291,07	14,97
FI	13,28	0,00	66,97	0,00	62,68	0,81	91,64	2,13	70,63	0,58	94,64	0,62	249,84	1,96
FR	43,46	0,00	219,25	0,00	205,29	10,05	299,94	12,18	231,34	3,35	309,85	3,55	818,40	11,16
HU	3,99	0,00	34,59	0,00	56,21	0,29	82,28	0,99	63,43	0,27	84,94	0,29	224,48	0,91
IE	0,00	0,00	41,68	0,00	35,11	0,87	51,32	2,15	39,54	0,59	52,93	0,63	140,10	1,97

⁷⁷ Πηγή: EEX

IT	76,50	0,00	385,98	0,00	361,25	5,24	528,00	14,41	407,23	3,96	545,44	4,21	1 440,1 0	13,22
LT	3,29	0,00	19,98	0,00	17,28	0,06	28,13	0,29	20,76	0,08	31,43	0,09	80,11	0,25
LU	0,74	0,00	4,97	0,00	4,52	0,63	6,62	0,22	5,08	0,06	6,81	0,07	18,09	0,20
LV	2,13	0,00	10,79	0,00	10,08	0,14	14,76	0,53	11,36	0,15	15,24	0,15	40,20	0,49
MT	0,27	0,00	4,47	0,00	3,81	0,10	5,62	0,57	4,30	0,16	5,78	0,17	15,19	0,52
NE	25,61	0,00	134,24	0,00	125,63	5,47	183,57	3,68	141,59	1,01	189,63	1,07	500,84	3,37
PL	0,00	0,00	244,02	0,00	78,01	0,00	129,84	2,98	135,57	0,58	505,31	0,69	1 209,9 8	1,59
PT	10,65	0,00	72,78	0,00	65,82	1,27	96,32	2,89	74,29	0,79	99,50	0,85	262,96	2,65
RO	39,71	0,00	122,74	0,00	97,57	0,32	193,62	1,60	193,56	0,44	260,29	0,47	717,64	1,45
SE	7,07	0,00	35,67	0,00	33,34	1,02	48,79	3,63	37,61	1,00	50,45	1,06	132,98	3,34
SI	3,51	0,00	17,74	0,00	16,59	0,05	24,28	0,14	18,70	0,04	25,05	0,04	66,19	0,12
SK	12,19	0,00	61,70	0,00	57,59	0,04	84,31	0,20	64,99	0,06	87,01	0,06	229,74	0,18
UK	75,74	0,00	409,63	0,00	387,42	14,08	567,72	18,54	418,96	5,37	604,02	5,30	1 607,3 2	0,00
ΣΥΝΟ ΛΟ	603,52	17,53	3 550, 73	0,00	3 115, 11	53,53	4 815, 97	117,26	3 761, 57	32,28	5 490, 60	34,14	14 090, 23	90,27

Προσάρτημα 3

Πίνακας 3.1: Σύνοψη της ανταλλαγής διεθνών πιστωτικών μορίων έως το τέλος Ιουνίου 2019⁷⁸

Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχθηκαν έως το τέλος Ιουνίου 2019	εκατομμύρια	ποσοστά	Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχθηκαν έως το τέλος Ιουνίου 2019	εκατομμύρια	ποσοστά
CER	261,42	57,65 %	ERU	192,07	42,35 %
Κίνα	195,20	74,67	Ουκρανία	147,69	76,89 %
Ινδία	17,27	6,61	Ρωσία	32,06	16,69 %
Ουζμπεκιστάν	9,89	3,79	Πολωνία	2,82	1,46 %
Βραζιλία	5,43	2,08	Γερμανία	1,65	0,85 %
Χιλή	3,16	1,21	Γαλλία	1,24	0,64 %
Κορέα	2,93	1,12	Βουλγαρία	0,50	0,26 %
Μεξικό	2,89	1,10	Άλλες	6,11	3,21 %
Άλλες	24,65	9,43			
ΣΥΝΟΛΟ CER και ERU	453,49	100 %			

Πηγή: EUTL

Πίνακας 3.2: Σύνοψη της ανταλλαγής διεθνών πιστωτικών μορίων έως το τέλος Ιουνίου 2019 ανά είδος εγκατάστασης

Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχθηκαν έως το τέλος Ιουνίου 2019:	CER σε εκατομμύρια	ERU σε εκατομμύρια
Σταθερές εγκαταστάσεις	256,46	191,25
Φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών	4,96	0,82
ΣΥΝΟΛΟ	261,42	192,07

Πηγή: EUTL

⁷⁸ Για τους πίνακες 3.1 και 3.2 δεν περιλαμβάνονται τα στοιχεία του 2019 για το Ηνωμένο Βασίλειο λόγω των μέτρων διασφάλισης που ενέκρινε η Επιτροπή για την προστασία της περιβαλλοντικής ακεραιότητας του ΣΕΔΕ της ΕΕ σε περιπτώσεις στις οποίες το δίκαιο της ΕΕ παύει να εφαρμόζεται σε ένα κράτος μέλος λόγω της αποχώρησής του από την ΕΕ (βλ. κεφάλαιο 2.2).

Προσάρτημα 4

Πίνακας 4.1: Στοιχεία προσφοράς και ζήτησης του ΣΕΔΕ

Στοιχείο	Προσφορά ή ζήτηση	Δημοσίευση	Επικαιροποίηση και αβεβαιότητες
Σύνολο μεταφορών δικαιωμάτων από τη 2η περίοδο	Προσφορά	Έκθεση για την αγορά άνθρακα	Δεν προβλέπεται επικαιροποίηση επειδή η 2η περίοδος έληξε. Τελικό ποσό.
Πρώτοι πλειστηριασμοί 3ης περιόδου	Προσφορά	Ιστότοποι της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, του EEX και του ICE	Δεν αποτελεί μέρος του συνόλου μεταφορών δικαιωμάτων της 2ης περιόδου. Τελικά ποσά.
Δικαιώματα εκπομπής για το ΝΕΡ 300	Προσφορά	Ιστότοπος της ΕΤΕπ	300 εκατομμύρια δικαιώματα εκπομπής αποτιμήθηκαν χρηματικά κατά την περίοδο 2012-2014. Τελικά ποσά.
Πλειστηριασμοί στις αεροπορικές μεταφορές	Προσφορά	Ιστότοποι της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, του EEX και του ICE	Όχι – οι προσαρμογές αντικατοπτρίζονται στις ποσότητες για το επόμενο έτος. Οι πλειστηριασμοί για το 2013 και το 2014 πραγματοποιήθηκαν το 2015.
Πλειστηριασμοί 3ης περιόδου	Προσφορά	Ιστότοποι της ΓΔ Δράσης για το Κλίμα, του EEX και του ICE	Όχι – ο αριθμός δεν υπόκειται σε αναθεώρηση. Ωστόσο, τα δικαιώματα εκπομπής που παρακρατήθηκαν από τους πλειστηριασμούς (π.χ. λόγω καθυστερήσεων έναρξης των πλειστηριασμών για ορισμένα κράτη μέλη, π.χ. για τις χώρες ΕΟΧ-ΕΖΕΣ) μπορούν να τεθούν σε πλειστηριασμό κατά τα επόμενα έτη.
Δωρεάν κατανομή (εθνικά μέτρα εφαρμογής)	Προσφορά	EUTL, πίνακες	Τα στοιχεία αυτά επικαιροποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. – Τα κράτη μέλη μπορεί να υποβάλουν καθυστερημένα στοιχεία για προηγούμενα έτη ή η πραγματική κατανομή μπορεί να είναι χαμηλότερη από την ποσότητα που είχε προβλεφθεί αρχικά.
Δωρεάν κατανομή (ΝΕΡ)	Προσφορά	EUTL, πίνακες	Το EUTL παρέχει την ακριβή κατάσταση της πραγματικής κατανομής.
Δωρεάν κατανομή (αεροπορικές μεταφορές)	Προσφορά	EUTL, δημοσίευση πινάκων κατανομής από τα κράτη μέλη	
Δωρεάν κατανομή (Άρθρο 10γ)	Προσφορά	EUTL, πίνακας κατάστασης	
Εκπομπές (σταθερές εγκαταστάσεις)	Ζήτηση	EUTL, δεδομένα συμμόρφωσης	Τα δεδομένα συμμόρφωσης που δημοσιοποιήθηκαν την 1η Μαΐου παρουσιάζουν τις εκπομπές καθώς και τα δικαιώματα που επιστράφηκαν για εγκαταστάσεις που συμμορφώνονται (δηλαδή εγκαταστάσεις που υποβάλλουν έκθεση για όλα τα σχετικά έτη) ⁷⁹ .
Εκπομπές (αεροπορικές μεταφορές)	Ζήτηση		Η συμμόρφωση για τους φορείς εκμετάλλευσης αεροσκαφών για το 2013 και το 2014 πραγματοποιήθηκε το 2015.

⁷⁹ Τα δεδομένα συμμόρφωσης που αφορούν προηγούμενα έτη μπορούν να διορθωθούν αναδρομικά, π.χ. λόγω καθυστερημένης υποβολής.

Δικαιώματα που ακυρώθηκαν	Ζήτηση		Έκθεση για την αγορά άνθρακα
---------------------------	--------	--	------------------------------

Πίνακας 4.2: Χρονοδιάγραμμα δημοσίευσης δεδομένων

Χρόνος	Δεδομένα	Πεδίο εφαρμογής
1 Ιανουαρίου – 30 Απριλίου έτους x	Επικαιροποιήσεις για τη δωρεάν κατανομή για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και θερμότητας (άρθρο 10γ)	Έτος x-1
1 Απριλίου έτους x	Εξακριβωμένες εκπομπές Δωρεάν κατανομή (άρθρο 10α παράγραφος 5) – εθνικά μέτρα εφαρμογής	Έτος x-1
1 Μαΐου έτους x	Προθεσμία συμμόρφωσης: εξακριβωμένες εκπομπές και δικαιώματα εκπομπής που επιστράφηκαν	Έτος x-1
Μάιος/Οκτώβριος έτους x	Διεθνή πιστωτικά μόρια που ανταλλάχθηκαν	
Τελευταίο τρίμηνο έτους x	Έκθεση για την αγορά άνθρακα	Έτος x-1
Ιανουάριος/Ιούλιος έτους x	Κατάσταση του αποθέματος για τους νεοεισερχομένους – πίνακας NER	
Δεν έχει δημοσιευτεί σε επίπεδο ΕΕ	Η δωρεάν κατανομή στον κλάδο των αεροπορικών μεταφορών δημοσιεύεται σε επίπεδο κρατών μελών	

Προσάρτημα 5

Πίνακας 5.1 Εξακριβωμένες μη ανθρακούχες εκπομπές του ΣΕΔΕ από εγκαταστάσεις ανά είδος αερίου του θερμοκηπίου την περίοδο 2013-2018 (σε εκατομμύρια τόνους)⁸⁰

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
PFCs	0,40	0,74	0,58	0,64	0,47	0,60
N₂O	2,47	5,49	5,32	4,62	4,96	4,11

Πηγή: EUTL

Προσάρτημα 6

Πίνακας 6.1: Αποφάσεις του Δικαστηρίου της ΕΕ σχετικά με τη λειτουργία του ΣΕΔΕ της ΕΕ την περίοδο μεταξύ Ιουλίου 2018 και Ιουνίου 2019

Στοιχεία αναφοράς της υπόθεσης	Σχετική νομοθεσία	Διάδικοι	Αντικείμενο της υπόθεσης	Ημ/νία	Απάντηση του Δικαστηρίου
Υπόθεση C-682/17	Οδηγία 2003/87/EK, απόφαση 2011/278/ΕΕ	ExxonMobil Production Deutschland GmbH/ DE	Θεωρείται παραγωγός ηλεκτρικής ενέργειας μια εγκατάσταση εάν δεν ασκείται σε αυτήν καμία άλλη δραστηριότητα του παραρτήματος I, επιπλέον της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας και, εάν ναι, δικαιούται δωρεάν κατανομή;	20.6.2019	Το Δικαστήριο επιβεβαίωσε την κυριολεκτική ερμηνεία του ορισμού του παραγωγού ηλεκτρικής ενέργειας που παρέχεται στην οδηγία 2003/87/EK.
Υπόθεση T-330/18	Οδηγία (ΕΕ) 2018/410, κανονισμός (ΕΕ) 2018/842, κανονισμός (ΕΕ) 2018/841	Carvalho και λοιποί / Κοινοβούλιο και Συμβούλιο	37 ιδιώτες ζήτησαν την ακύρωση της οδηγίας (ΕΕ) 2018/410, του κανονισμού (ΕΕ) 2018/842 και του κανονισμού (ΕΕ) 2018/841, ισχυριζόμενοι ότι οι προβλεπόμενες μειώσεις των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου δεν είναι επαρκείς. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της ΕΕ ζήτησαν το απαράδεκτο της υπόθεσης.	8.5.2019	Το Δικαστήριο απέρριψε την προσφυγή-αγωγή ως απαράδεκτη.

⁸⁰ Για ορισμένες εγκαταστάσεις, οι εκπομπές N₂O ή PFC ενδέχεται να μην έχουν υποβληθεί χωριστά στο ενωσιακό μητρώο, αλλά να έχουν υποβληθεί οι συνολικές εκπομπές σε τόνους ισοδύναμου CO₂. Στα στοιχεία που παρουσιάζονται στον πίνακα αποτυπώνονται οι εκπομπές ανά αέριο του θερμοκηπίου, όπως περιλαμβάνονται στο ενωσιακό μητρώο. Οι εκπομπές N₂O άρχισαν να συμπεριλαμβάνονται στο ΣΕΔΕ της ΕΕ από τη 2η περίοδο (από το 2008), στο πλαίσιο διαδικασίας προαιρετικής συμμετοχής ορισμένων κρατών μελών, και από κοινού με τις εκπομπές PFC σε υποχρεωτική βάση από την 3η περίοδο (από το 2013).

Υπόθεση C-561/18	Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 της Επιτροπής	Solvay Chemicals GmbH / DE	- Είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 ανίσχυρος και αντιβαίνει προς τους σκοπούς της οδηγίας 2003/87, καθόσον ορίζει ότι το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂) το οποίο δεν μεταφέρεται κατά την έννοια του άρθρου 49 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο του εν λόγω κανονισμού θεωρείται ότι εκπέμπεται από την εγκατάσταση που το παρήγαγε, είτε απελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα είτε όχι; - Είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 601/2012 ανίσχυρος και αντιβαίνει προς τους σκοπούς της οδηγίας 2003/87, καθόσον ορίζει ότι το CO₂ που μεταφέρεται από εγκατάσταση παραγωγής ανθρακικού νατρίου σε άλλη εγκατάσταση ενόψει της παραγωγής PCC πρέπει συστηματικά να περιλαμβάνεται στις εκπομπές της εγκατάστασης αυτής;	6.2.2019	Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι οι διατάξεις του άρθρου 49 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο και οι διατάξεις του σημείου 20, Β, του παραρτήματος IV του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 601/2012 είναι ανίσχυρες, στον βαθμό που συμπεριλαμβάνουν συστηματικά στις εκπομπές μιας εγκατάστασης παραγωγής ανθρακικού νατρίου το διοξείδιο του άνθρακα (CO ₂) που μεταφέρεται σε άλλη εγκατάσταση ενόψει της παραγωγής ιζήματος ανθρακικού ασβεστίου, είτε το εν λόγω διοξείδιο του άνθρακα απελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα είτε όχι.
------------------	--	----------------------------	---	----------	--

Προσάρτημα 7

Πίνακας 7.1: Κατάσταση εφαρμογής του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την 4η περίοδο

Μέτρο	Σκοπός	Είδος νομοθετικής πράξης	Προβλεπόμενη έκδοση
Κατάλογος διαρροής άνθρακα για την περίοδο 2021-2030	Θέσπιση του νέου καταλόγου διαρροής άνθρακα για την 4η περίοδο του ΣΕΔΕ της ΕΕ βάσει των κριτηρίων για τον προσδιορισμό των τομέων που διατρέχουν σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα	Κατ' εξουσιοδότηση απόφαση της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις 15 Φεβρουαρίου 2019 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 8 Μαΐου 2019 ⁸¹
Αναθεώρηση των κανόνων δωρεάν κατανομής για την περίοδο 2021-2030	Αναθεώρηση της απόφασης 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής σχετικά με τον καθορισμό ενωσιακών μεταβατικών κανόνων για την εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής με σκοπό την προσαρμογή της στο νέο νομικό πλαίσιο που έχει καθοριστεί για την 4η περίοδο	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις Τετάρτη, 19 Δεκεμβρίου 2018 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις Τετάρτη, 27 Φεβρουαρίου 2019 ⁸²
Προσαρμογή όσον αφορά τη δωρεάν	Καθορισμός των ρυθμίσεων για την προσαρμογή του ποσοστού δωρεάν	Εκτελεστικός κανονισμός της	2019

⁸¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2019:120:FULL&from=EL>

⁸² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0331&from=EL>

κατανομή λόγω μεταβολών στην παραγωγή	κατανομής στις εγκαταστάσεις βάσει μεταβαλλόμενων επιπέδων λειτουργίας κατά περισσότερο από 15 % προς τα άνω ή προς τα κάτω, κατά μέσο όρο, σε χρονικό διάστημα δύο ετών	Επιτροπής	
Επικαιροποίηση των τιμών δεικτών αναφοράς όσον αφορά τη δωρεάν κατανομή για την περίοδο 2021-2025	Καθορισμός επικαιροποιημένων δεικτών αναφοράς για την περίοδο 2021-2025 βάσει των στοιχείων που υπέβαλαν τα κράτη μέλη έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2019 για τα έτη 2016 και 2017.	Εκτελεστική πράξη	2020
Ίδρυση του Ταμείου Καινοτομίας	Καθορισμός των κανόνων σχετικά με τη λειτουργία του Ταμείου Καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων της διαδικασίας και των κριτηρίων επιλογής	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις Τρίτη, 26 Φεβρουαρίου 2019 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις Τρίτη, 28 Μαΐου 2019 ⁸³
Ίδρυση του Ταμείου Εκσυγχρονισμού	Καθορισμός των κανόνων για τη λειτουργία του Ταμείου Εκσυγχρονισμού	Εκτελεστική πράξη	2020
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 389/2013 (κανονισμός για το μητρώο)	Καθορισμός των απαιτήσεων σχετικά με το ενωσιακό μητρώο για την 4η περίοδο υπό τη μορφή τυποποιημένων ηλεκτρονικών βάσεων δεδομένων που περιλαμβάνουν κοινά στοιχεία δεδομένων για την παρακολούθηση της εκχώρησης, της τήρησης, της μεταφοράς και της ακύρωσης δικαιωμάτων εκπομπής, καθώς και για τη διασφάλιση της πρόσβασης του κοινού και της εμπιστευτικότητας	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις Τρίτη, 12 Μαρτίου 2019 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις Τρίτη, 2 Ιουλίου 2019 ⁸⁴
Τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 (κανονισμός για τους πλειστηριασμούς)	Παροχή της δυνατότητας εκπλειστηριασμού των πρώτων 50 εκατομμυρίων δικαιωμάτων εκπομπής για το Ταμείο Καινοτομίας που θα ληφθούν από το αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς (ΑΣΑ) το 2020	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις 30 Οκτωβρίου 2018 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 4 Ιανουαρίου 2019 ⁸⁵
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1031/2010 (κανονισμός για τους πλειστηριασμούς)	Αναθεώρηση ορισμένων πτυχών της διαδικασίας πλειστηριασμών για την εφαρμογή απαιτήσεων κατά την 4η περίοδο, ιδιαίτερα με σκοπό την εξασφάλιση της δυνατότητας εκπλειστηριασμού δικαιωμάτων εκπομπής για το Ταμείο Καινοτομίας και το Ταμείο Εκσυγχρονισμού, καθώς και για την αποτύπωση της ταξινόμησης των δικαιωμάτων εκπομπής του ΣΕΔΕ της ΕΕ ως χρηματοπιστωτικών μέσων βάσει της οδηγίας 2014/65/ΕΕ για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MiFID2).	Κατ' εξουσιοδότηση πράξη	2019

⁸³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0856&from=EL>

⁸⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1122&from=EL>

⁸⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R0007>

Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 601/2012 για την παρακολούθηση και την υποβολή εκθέσεων	Απλούστευση, βελτίωση και αποσαφήνιση των κανόνων παρακολούθησης και υποβολής εκθέσεων, καθώς και μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης, βάσει της πείρας που αποκομίστηκε από την 3η περίοδο όσον αφορά την εφαρμογή	Εκτελεστικός κανονισμός της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2018 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 31 Δεκεμβρίου 2018 ⁸⁶
Αναθεώρηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 600/2012 για την επαλήθευση και τη διαπίστευση	Απλούστευση, βελτίωση και αποσαφήνιση των κανόνων διαπίστευσης και επαλήθευσης, καθώς και μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης στον μέγιστο δυνατό βαθμό, βάσει της πείρας που αποκομίστηκε από την 3η περίοδο όσον αφορά την εφαρμογή	Εκτελεστικός κανονισμός της Επιτροπής	Εκδόθηκε στις Τετάρτη, 19 Δεκεμβρίου 2018 και δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις Δευτέρα, 31 Δεκεμβρίου 2018 ⁸⁷
Κανονισμός για τη συμπλήρωση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ όσον αφορά το σύστημα CORSIA.	Συμπλήρωση της οδηγίας για το ΣΕΔΕ της ΕΕ όσον αφορά τα μέτρα που έχει θεσπίσει ο Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας για την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων και την επαλήθευση των εκπομπών των αεροπορικών μεταφορών με σκοπό την εφαρμογή του συστήματος CORSIA.	Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός της Επιτροπής	2019
Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την περίοδο 2021-2030	Αναθεώρηση των κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στο πλαίσιο του ΣΕΔΕ της ΕΕ για την 4η περίοδο προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι νέες διατάξεις που θεσπίστηκαν με την αναθεωρημένη οδηγία για το ΣΕΔΕ της ΕΕ όσον αφορά τα καθεστώτα αντιστάθμισης του έμμεσου κόστους ανθρακούχων εκπομπών	Ανακοίνωση της Επιτροπής	2020

Τρέχουσα κατάσταση
Έχει προγραμματιστεί
Σε εξέλιξη
Ολοκληρώθηκε

Προσάρτημα 8

⁸⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2066>

⁸⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R2067&from=EL>

Πίνακας 8.1: Συνεισφορές των κρατών μελών στο αποθεματικό για τη σταθερότητα της αγοράς το 2019⁸⁸ και το 2020⁸⁹

Κράτος μέλος / ΕΟΧ Κράτος ΕΖΕΣ	Συνεισφορές ΑΣΑ το 2019	Γνωστές συνεισφορές στο ΑΣΑ το 2020 ⁹⁰
Αυστρία	5 935 748	3 957 699
Βέλγιο	9 846 994	6 565 549
Βουλγαρία	8 292 720	5 529 227
Κροατία	1 614 984	1 076 801
Κύπρος	932 844	621 980
Τσεχική Δημοκρατία	15 406 858	10 272 626
Δανία	5 340 750	3 560 981
Εσθονία	2 904 319	1 936 474
Φινλανδία	7 130 025	4 753 992
Γαλλία	23 346 791	15 566 629
Γερμανία	85 389 770	56 934 202
Ελλάδα	12 684 492	8 457 470
Ουγγαρία	5 115 708	3 410 933
Ισλανδία	166 450	110 982
Ιρλανδία	3 991 393	2 661 288
Ιταλία	40 304 729	26 873 449
Λετονία	865 501	577 079
Λιχτενστάιν	3 725	2 484
Λιθουανία	1 792 324	1 195 044
Λουξεμβούργο	467 394	311 638
Μάλτα	354 798	236 564
Κάτω Χώρες	14 291 411	9 528 894
Νορβηγία	3 314 570	2 210 012
Πολωνία	39 282 170	26 191 650
Πορτογαλία	6 478 775	4 319 767
Ρουμανία	14 941 290	9 962 205
Σλοβακία	4 752 513	3 168 770
Σλοβενία	1 577 714	1 051 951
Ισπανία	32 660 234	21 776 430

⁸⁸ Για την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2019, τα αριθμητικά στοιχεία βασίζονται στην ανακοίνωση C(2018) 2801 final της Επιτροπής, της 15ης Μαΐου 2018, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018XC0516(01)&from=EN)

⁸⁹ Για τις περιόδους Σεπτεμβρίου-Δεκεμβρίου 2019 και Ιανουαρίου-Αυγούστου 2020, τα αριθμητικά στοιχεία βασίζονται στην ανακοίνωση C(2019) 3288 final της Επιτροπής, η οποία είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516\(01\)&qid=1571083696526&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0516(01)&qid=1571083696526&from=EN)

⁹⁰ Μέρος των συνεισφορών των κρατών μελών στο ΑΣΑ το 2020 θα καθοριστεί μετά τη δημοσίευση του δείκτη πλεονάσματος του 2020.

Σουηδία	3 457 106	2 305 049
Ηνωμένο Βασίλειο	44 480 623	29 657 753
Σύνολο	397 124 723	264 785 572

Προσάρτημα 9

Πίνακας 9.1: Μη δαπανηθέντα κεφάλαια του προγράμματος NER 300 στο πλαίσιο της διευκόλυνσης InnovFin EDP: έργα που λαμβάνουν στήριξη

Τίτλος έργου	Περιγραφή	Εικόνα
WAVE ROLLER	Σκοπός του έργου «Wave Roller» είναι να καταδείξει τη σκοπιμότητα της εφαρμογής της τεχνολογίας κυματικής ενέργειας σε εμπορική κλίμακα, γεφυρώνοντας το χάσμα μεταξύ της εγκατάστασης επίδειξης και της εμπορικής ανάπτυξης ενός παράκτιου βυθιζόμενου ταλαντούμενου μετατροπέα (Oscillating Wave Surge Converter, OWSC), ο οποίος μετατρέπει την ενέργεια των κυμάτων σε ηλεκτρική ενέργεια. Η συνεισφορά του προγράμματος NER 300 θα ανέλθει στο ποσό των 10 εκατ. EUR.	
WINDFLOAT	Το έργο «Windfloat» είναι ένα καινοτόμο υπεράκτιο αιολικό πάρκο με τη χρήση πλωτής ημιβυθιζόμενης εξέδρας σε απόσταση περίπου 20 χιλιομέτρων από τις ακτές της Πορτογαλίας. Σκοπός του έργου είναι να προαγάγει τις πλέον σύγχρονες πλωτές δομές στήριξης καταδεικνύοντας την επεκτασιμότητα της σύλληψης του έργου «WindFloat» ώστε να δέχεται μεγαλύτερες γεννήτριες. Στη συνέχεια θα προωθήσει την εγκατάσταση υπεράκτιων αιολικών πάρκων σε μεγάλα βάθη. Η συνεισφορά του προγράμματος NER 300 στο πλαίσιο της διευκόλυνσης InnovFin EDP θα ανέλθει στο ποσό των 60 εκατ. EUR. Το «WindFloat» επωφελείται επίσης από επιχορήγηση ύψους σχεδόν 30 εκατ. EUR στο πλαίσιο του αρχικού προγράμματος NER 300.	

GREENWAY EV CHARGING NETWORK

Το έργο θα υποστηρίξει την ταχύτερη εγκατάσταση υποδομής ηλεκτρικών οχημάτων. Καταδεικνύει τη σκοπιμότητα της εγκατάστασης σταθμών υπερταχείας φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων σε εμπορική κλίμακα, καθώς και ενός πιλοτικού ενσωματωμένου συστήματος αποθήκευσης ενέργειας. Η επίδειξη θα πραγματοποιηθεί στη Σλοβακία, στην Πολωνία, στην Τσεχική Δημοκρατία και στις χώρες της Βαλτικής. Η χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης InnovFin EDP ανέρχεται σε 17 εκατ. EUR, από τα οποία σχεδόν 3 εκατ. EUR καλύπτονται από μη δαπανηθέντα κεφάλαια του προγράμματος NER 300.

